

DARBININKAS

LV NO. 53

SECOND-CLASS
Postage paid at Brooklyn, N. Y.

TREČIADIENIS - WEDNESDAY, RUGPIJTIS - AUG. 19, 1970

510 WILLOUGHBY AVE.
BROOKLYN, N. Y. 11221

10 CENTŲ

Kinų-rusų derybos: Pekinas dėl sienų nuolaidų nedarė

Maskvos ir Pekino pasitarimai dėl sienų ištaisymo ir kitų reikalų tebėra užlūžę. Maskvos vardu juos pradėjo Pekinas pernai spalio 20 pirmasis užsienio reikalų ministerio pavaduotojas V. Kuznecovas, kuris jau senokai yra atšauktas namo.

Per tuos kelis mėnesius trukusias derybas sienų klausimų neišgauta iš Pekino jokios nuolaidos. Nebent nuolaida laikyti tai, kad susitarta atstovybių vadovus kiltelti iki ambasadorių rango. Bet ir tie, rodos, nėra dar atsiradę savo tarnybų vietose. Birželio mėn. pats Kuznecovas pasakė kraštui, kad derybose dar nieko nepasiekta. Pakaltino jis tada Kiniją, bet nepasakė, ko reikalauja Kinija ir ko Maskva nenori jai duoti.

Dabar Tass pranešė, kad naujuoju Maskvos delegacijos vadovu yra paskirtas senas partijos ideologas, ilgametis intelektualų politrukas Iljčevs, dirbęs užsienio reikalų ministe-

Naujas derybininkas. Žaibiškai ginkluoja Kinijos pasienius

rijoje viceministeriu. Vakaruo se jis nepažįstamas, nes jei jis ką nors darė už Rusijos sienų, tai tik Rusijos-Kinijos santykių sferoje. Jis jau atvyko į Pekiną, ir tai yra ženklas, Maskva dar stengiasi derybų nenutraukti.

Derybų pradžioje buvo tvirtinama, kad kinai norėjo pradėti derybas nuo sienų ištaisymo, o rusai nuo prekybos ir kultūrinių mainų sutarties. Manoma, kad ir dabar tebestovima toje pačioje vietoje, tai yra derybos tebėra iš esmės nepardėtos. Tik rusai bandė jas stumti mažą nuolaidą — jie sutikę kalbėti dėl nereikšmingų sienų ištaisymų tuo atveju, jei kinai atsakytų nuo savo didžiųjų reikalavimų grąžinti jiems tuos didžiulius plotus, kuriuos visokiais būdais 19 š. pasisavino carinė Rusija.

Pagrindinė kinų sąlyga pra-

dėti derybas buvo betgi reikalavimas atitraukti nuo Kinijos sienos Rusijos karinius dalinius, kurie buvo sutelkti pasieninių susidūrimų metu 1969m. Rusija ir ta reikalavimą atsakė nauju iššūkiu — ji savo karines pajėgas centriniėje Azijoje, Mongolijoje ir prie Kinijos šiaurinio smaigalio dar padidino ir sustiprino. Pristatė ne tik vidutinio, bet ir tolimojo nuotolio raketų su atominiais smaigaliais vieno megatono sprogtamosios jėgos. Per tą laiką padidinta ir kariuomenė, sukurta daugiau tankų ir patrankų. Lėktuvams pakilti, ir

nusileisti pristatyta daugybė tankų, nuolat tobulinamas transsibirinis geležinkelis.

Vakariečių žvalgybinės institucijos tvirtina, kad Rusijos ginklavimasis Kinijos pasieniuose jau seniai esąs peržengęs apsigynimui reikalingą ribą — dabar Rusija jau galinti saugiai pulti Kiniją atominiais ir neatominiais ginklais. Ir tas ginklavimasis dar kasdien tobulinamas. Ne be reikalo prieš tris savaites visoje Kinijos spaudoje tas reikalas buvo plačiai išgarsintas ir pasakyta, kad „gobšios Rusijos akys iš visų pusių atkreiptos į Kinijos teritoriją“.

Maskva visada tuos kaltinimus paneigia, dažnai net pasako, kad tokius gandus tyčia

Nixonas nuginklavo desegregacijos kritikus

Liberalai ir kai kurios negrų organizacijos seniai prikalbiojo prez. Nixonui, kad jis sabotuoja mokyklų desegregaciją. Kad efektyviau atremti jų priekaištus, prezidentas pereiną savaitę buvo nuvykęs giliai į pietinę krašto dalį (New Orleans, La.) pareikšti ir paaiškinti, kad jis teismo sprendimą įvykdys visame krašte — ne tik pietuose, bet ir visur kitur, kur segregacija tebėra viešosiose mokyklose be rimtos priežasties. Jis tai padarysiam ramiai ir rimtai, su visuomenės parama ir pritirimu.

Šį rudenį rengiama masinė kampanija segregaciją panaikinti visur, kur tik galima ir kiek galima. Norima tai padaryti geruoju, nevarojant jokių prievartos priemonių. Tam reikalui šia kryptimi pasukti prezidentūros štabo pastangomis septyniuose pietinėse valstijose sudaryti žymių piliečių komitetai mokyklų distriktų ribose, kad tie visuomenės atstovai palengvintų tą darbą atlikti ir atsidariusias problemas padėtų išspręsti. Tų komitetų nariai buvo sukviešti į New Orleans su prezidentu susitikti ir jo paaiškinimų išlausyti. Po šito įvykio negrų veikėjai pradėjo išaukinti priekaištus, kad prezidentas Nixonas pamiršęs negrų reikalus.

— Viceprez. Agnew šio mėnesio gale siunčiamas pasitarimams į Taiwaną, Thailandą, P. Vietnamą ir P. Korėją.

Nauja lietuvių pranciškonų vadovybė

Praėjus generalinei vizitacijai, naujuoju lietuvių pranciškonų provincijolų išrinktas tėvas Jurgis Gailiusis, OFM. Jo patarėjais išrinkti tėv. dr. Leonardas Andriekus, OFM, tėv. Placidus Barius, OFM, tėv. Paulius Baltakis, OFM, ir tėv. Eugenijus Jurgutis, OFM. Naujoji vadovybė pirmo posėdžio susirenka į Kennebunkporto vienuolyną rugsėjo 1. Ten bus aptariama lietuvių pranciškonų ateities veikla ir paskirstomi atskiri vienuolynų viršininkai ir kiti pareigūnai.

LIET. RAŠYTOJŲ DRAUGIJOS PREMIJA PASKIRTA H. NAGIUI

Lietuvių Rašytojų Draugijos 1969 metų 1000 dol. premija paskirta Henrikiui Nagiui už poezijos knygą „Broliai baltieji aivarai“. Vertinimo komisijoje buvo: Alė Rūta, Bernardas Brazdionis, Alfonsas Grišius, Juozas Tinišis, Pranas Visvydas. Premija bus įteikta rugsėjo 4 Toronte. Mecenatas — Lietuvių Fondas.

Tėvas Jurgis Gailiusis, OFM

Vienos serija baigta, kita bus Suomijoje

Viena. — Antroji serija Maskvos-Washingtono atstovų pasitarimų dėl strateginių ginklų apribojimo baigė darbą Vienoje. Trečiąją seriją sutarta pradėti lapkr. 2 Helsinkyje, Suomijoje. Ten tie pasitarimai 1969 rudenį ir buvo pradėti.

Pirmajame susitikime bandyta išsiaiškinti, ar bus galima prie to reikalo rimtai prieiti. Antrą kartą susitikus padėtos ant stalo visos problemos, ir atvirai pasidalinta nuomonėmis, kaip kas siūlytų jas spręsti. Komunikate sakoma, kad susipažinta su abiejų pusių nuomonėmis ir kai kuriais klausimais jau pasiekta jų suderinimo. Reiškia, kad dar reikalingas kitas susitikimas ta pačia kryptimi padirbėti.

Šioje pasitarimų serijoje Amerikos delegacija jau patiekė eilę konkrečių pasiūlymų, kuriuos rusai labai domėjosi ir kuriais ekspertai susiję klausimais atsakymais pasiaiškinti. Iš prez. Nixono štabo sklinda nuomonė, kad tie pasitarimai 1971 gali pasibaigti susitarimu.

Pagerbė Artojų lietuviškame dirvone Ateitininkų Federacija savo „kūrybinio darbo“ premiją šiemet paskyrė Simui Sužiedėliui

Ateitininkų Federacija savo „kūrybinio darbo“ premiją šiemet skyrė Simui Sužiedėliui. Jį pristatė premijai komisija, kurioje buvo kun. V. Bagdanavičius, MIC, dr. K. Keblys, dr. P. Kisielius, A. Skrupskelienė ir J. Soliūnas.

Tai jau trečia tos rūšies premija. Pirmos dvi buvo skirtos dr. Juozui Girniui ir dr. Antanui Maceinai.

„Kūrybinio darbo“ premijos vardas tiksliai parinktas: literatūra, dailė, muzika, mokslas, visuomeninė veikla — visose tose srityse gali pasireikšti asmuo kūrybiškai — parodyti savo kūrybinius sugebėjimus ir pozityviai praturtinti lietuvišką gyvenimą.

Tikslingai šiai premijai parinktas ir kandidatas.

S. Sužiedėlis nėra iš vadina „fotogiškių“ kūrėjų, t. y. tokių, kurie tuojau krinta į akį. Jis priklauso tai kūrėjų grupei, kurią praeities įžvalgis mintytojas Dobilas Lindė buvo pavadinęs „artojeilais“, jų kūrybinį vaidmenį išskeldamas aukščiau už vadinamą „herojų“ vaidmenį.

„Artojeiliai“ atlieka savo darbą patvariai, kruopščiai, tyliai, negalvodami, kad tai reikšmingas darbas kolektyvui ir nelaukdami už jį sau reklamines garbės.

S. Sužiedėlis ir yra iš tų, ku-

rių pretenzijos sau kuo mažiausios; kurie už savo pasiaukojimą kolektyvui nesiekia padėkos ir net jaučiasi nepatogiai, kai ta padėka ar pagalba jiems rodoma.

Tai nėra šia, kad S. Sužiedėlis priklauso prie evangelijos vadinamų „lankstomų nendrių“ — jis nuolankus, toleringas žmogui, bet kuriam ir bet kurių išitikinimų žmogui, bet jis ištikimas savo išpažintam principui, juos viešai ginčydamas, o svarbiausia juos vykdydamas savuoju gyvenimu, taigi principų vykdydamą pradėdamas nuo savęs.

Būdinga, kad ir organizaciniame bei redakciniame darbuose S. Sužiedėlis didžiausią

(nukelta į 4 psl.)

Ulbricht panaudojo sutartį savo naudai laiko taikos sutartimi, prašo pripažinimo

Berlynas. — V. Vokietijos Rusijos nepuolimo sutartis tebevertinama visomis kryptimis, esama palankių, priešiškių ir kritiškų nuomonių, bet vienu klausimu visi sutaria — viskas priklausys nuo Maskvos. Kad būtų taip, kaip V. Vokietijos vyriausybė tikisi, Maskva turi atsakyti vadinamos Brežnevo doktrinos, turi leisti satelitams laisvai bendradarbiauti su Vakarais, turi pripažinti V. Berlyni teisę palaikyti artimus ryšius su V. Vokietija (be tos sąlygos V. Vokietija sutarties neratifikuos) ir jam užtikrinti laisvą susisiekimą su V. Vokietija.

R. Vokietijos Ulbrichto vyriausybė, kuri ten eina Maskvos galeiterio pareigas, jau spejo panaudoti pasirašytą, bet dar neįsigaliojusią sutartį visai priešingam tikslui, negu apie ją mano Bonna ir jos sąjungininkai. Maskvoje dar parašę rašalas nebuvo nuddžūves, kai Ulbrichto vyriausybė pasiuntė notas Prancūzijai, Anglijai ir Amerikai prašydama pripažinti R. Vokietiją.

VATIKANAS IR JUGOSLAVIJA

Vatikanas ir Jugoslavija š. m. rugpjūčio mėn. paskelbė atnaujiną diplomatinius santykius, kuriuos Jugoslavija buvo nutraukusi 1950, kai popiežius Pijus XII pakėlė į kardinalus arkivyskupą A. Stepinac, Tito režimo laikomą kalėjime.

Kardinolui mirus derybas santykiams atnaujinti iš Vatikano pusės vedė Agostino Cassaroli, viešųjų reikalų tarybos sekretorius.

— Valdžios persekiojamas rusų rašytojas Solženitsinas pasiūlytas kandidatu Nobelio literatūros premijai. — Pasiūlė prancūzų rašytojas ir Nobelio premijos laureatas F. Mauriac. Jį parėmė penki Prancūzų Akademijos nariai ir apie 45 rašytojai. Būdamas Nobelio laureatu, Mauriac turi teisę kandidatą pasiūlyti.

Lig šiol Vatikanas turėjo diplomatinius santykius tik su vienu komunistiniu režimu — Kubos. Kubos atstovas net yra diplomatinio korpuso prie Vatikano dekanas.

— Kongresas jau patvirtino pašto reformą, atpalaidavusią tą instituciją nuo partijų ir kongreso kontrolės. Dabar paštai jau galės būti tvarkomi komerciniais pagrindais ir daryti reikalingus pagerinimus be kongreso ir unių sabotažo.

— Sovietai iššovė naują ordvėlavį Veneros link. Jis skrenda be žmogaus, vadinamas tarplanetine stotimi. Erdvėlavys esą instrumentai rinks nuamatytas žinias. Jis pasieks planetą per 4 mėnesius. Tai jau kelintasis sovietų skrydis Veneros pusėn.

Egiptas pažeidė paliaubų sąlygas Izraelis atsiskė pradėti derybas

Izraelio pasitarimai dėl taikos sudarymo su arabais dar neprasidėjo, nes izraelis suradė, kad tą naktį, kada įsigaliojo paliaubos su Jordanu ir Egiptu (rugs. 7-8) vidurnaktį vietos laiku, Egiptas perkėlęs arčiau Suez kanalo kelias baterijas SAM-2 ir SAM-3 priešlėktuvinių raketų. Operacijoje dalyvavę ir sovietų patarėjai-technikai. Tai įvykė jau paliaubom įsigaliojus.

Izraelis tvirtina, kad jo žvalgybiniai lėktuvai kanalo link slenkančių raketų konvojų nufotografavę dar prieš sutemstam. Visa turima medžiaga esanti patiekta Washingtonui, kuris garantavo, kad Egiptas ir Rusija savo pažadą tesės, — neišveš naujų ginklų paliaubų metu ir 30 mylių platumo juostą išilgai Suez kanalo. Tik tokią Washingtono garantiją gavęs Izraelis priėmė jo pasiūlymą nutraukti ugnį ir pradėti derybas. Tas raketų nuotolis nuo kanalo Izraeliui yra gyvybinis reikalas. Jeigu Egipto raketos priartėja prie kanalo arčiau kaip 30 mylių, Egipto amfibiniai laivai jau gali pernesti per kanalą kariuomenę į Sinajus pusiasalį, ko išsiol buvo išvengta avarijos smūgiais neleidžiant tų raketų prie kanalo priartinti.

Jeigu Izraelio tvirtinimas yra rimtas reikalas, tai bus atsitikę taip, ko Izraelis bijojo ir norėjo išvengti. Sutiko daryti paliaubas tik gavęs Washingtono garantiją, kad taip neatsitiks. Apie įvykį painformuotas parlamentas, Washingtonas paprašytas įvykį iširti ir visą tiesą pasakyti.

Egiptas, žinoma, įvykį neiigia ir paaiškinimų nemano suteikti. Neatrodė, kad Washingtonas būtų spaudęs Egiptą paaiškinti. Iš visko atrodo, kad Izraelis spaudžiamas tą skundą pamiršti ir greičiau pasitarimus pradėti.

Jei Izraelis nusileis, derybos galėtų jau prasidėti kiekvieną dieną arabų sąlygomis: jos turėtų vykti New Yorke, jos vestų užsienio reikalų ministeriai, bet jų ambasadoriai prie Jungt. Tautų, pokalbiai vyktų per tarpininką. Pirmas

punktas — besąlyginis Izraelio pasitraukimas iš 1967 m. užimtos teritorijos. Jokios kalbos apie sienų pakaitimas. Derybos užsibaigtų be taikos sutarties ir be Izraelio suverenumo pripažinimo.

Toks tuo tarpu esąs Egipto reikalavimų maksimumas, nes Nasseris esąs išitikinęs, kad ši kartą Washingtonas keitė politiką — atsiskak nuo šimtaprocentinio Izraelio rėmimo, kad apsaugotų savo interesus arabų kraštuose. Nasseris esąs tikrasis, kad Washingtonas spaus Izraelį atiduoti arabams visas žemes. Arabų akyste tai yra svarbiausias dalykas — visa kita, jų manymu, susitvarkysia savaime.

Taip šiomis dienomis informuoja įvykių komentatoriai. Bet jų samprotavimuose yra šis tas, kas netelpa ir rimtos ir atsakingos politikos rėmus. Taip paprastai tas reikalas tikrai nebūna tvarkomas. Nebent Izraelis bus priverstas priimti didžiųjų valstybių saugumo garantijas. Bet kas jas duos?

Liūdna sukaktis

Rugpjūčio 18 suėjo dveji metai nuo Čekoslovakijos okupacijos. Ši nuotrauka dabar jau istorinė, simbolizuojanti čekų

slovakų jaunimo drąsą ir patriotizmą smurto akivaizdoje. Vieta — Šv. Václovo aikštė Pragoje. Pirmiesiems okupant tankams įsiveržus į aikštę, kuri čekams yra religinės ir politinės laisvės simbolis, ant vie-

no okupanto tanko užšokęs studentas iškelia Čekoslovakijos vėliavą. Čekoslovakijos patriotai tebetiki, kad laisvė neilgus trukus sugrįš į čekų ir slovákų žemes.

Prof. J. Ereto knyga apie prof. K. Pakštą pasirodys šiame

Kas davė pradžią Jūsų monografijai apie Pakštą?

Pirmiausia norėčiau Jums padėkoti už susidomėjimą mano veikalu apie buvusį Ateitininkijos vyr. vadą, ilgametį bičiulį ir kolegą. Tą monografiją pradėjau 1964 m., prašomas tam tikro ateitininkų sendraugų komiteto, kuris tuomet su inž. J. Mikaila priešakyje Detroito buvo susidūręs. Šiam komitetui, pastatiusiam velionies atminimui antkapį Chicagoje, kilo mintis išleisti ir biografinę, kuri ilgiau už kokį medžiagą ženkla, paliudytą apie tą išskirtinę asmenybę.

Tą kvietimą mielai priėmiau, nes išspausdinus veikalą apie Salkauskį, man buvo aišku, kad ir Dovydaitis su Pakštu užsitarnautų tokio literarinio paminklo. Konkretus pasiūlymas iš Detroito nuspaudė svarstyklių lėkštės Pakšto naudai. Bet jau tuomet buvau tikras, kad ir Dovydaičiui ateis eilė.

Kaip Jums sekėsi darbas?

Negalėčiau sakyti, kad darbas būtų buvęs lengvas. Iš viso sunku parašyti pirmą kokio nors veikėjo biografiją. Kas kita su šimta monografija apie, sakysim, Lincolną, nes autorius gali naudotis tuo literatūriniu kraiciu, kurį tau paliko 99 biografaifai. Pakšto atžvilgiu gi reikėjo pradėti ab ovo. Daug sunkenybių darė pats Aprašomasis, kurio plati bei paini asmenybė ir jos daugiaskakė veikla dviejuose kontinentuose iš biografo pareikalavo daug praktiko. Tikra laimė, kad V. Liulevičius, Pasaulio Lietuvių Archyvo vedėjas Chicagoje, man leido Europon vežti daug dokumentų, kur aš juos nuodugniau galėjau išstudijuoti.

Daug sunkiau su klūtimis, sudarytomis kai kurių Pakšto bendradarbių bei pažįstamų, kurių dėl įvairiausių, ne visuomet pateisinamų, priežasčių autoriui pašykstėjo informacijų. Gražu, kad tokių nesusipratėlių paliktas spragas nors iš dalies užpildė eilė savo visuomeninę pareigą gerai supratusių informatorių, iš kurių čia itin tenka minėti ponį F. Narūnę, (Miami, Fla.), antrą Pakšto žmogą. Jų dėka pavyko nušviesti ne tik Aprašomąjį, bet ir žymią dalį jį supančios aplinkumos. Jiems ir šioje vietoje reiškiu savo gilią padėką.

Teko girdėti, kad rašant veikalą, Jūs susitikote su tuo reiš-

Darbą pradėjo nuo 1964 metų, norėjo paruošti šiemetiniam ateitininkų kongresui, bet nudelsė spaustuvės streikai ir kita — pareiškė Darbininko redakcijai prof. J. Eretas, knygos apie prof. Pakštą (o anksčiau ir apie prof. St. Šalkauskį) autorius

kinio, kurį mūsų kontinente vadina "pressure groups"?

Taip, su tokiomis grupėmis teko turėti reikalą, nes paskelbus man spaudoje kokią ištrauką iš biografijos, susilaukdavau atsiliepimų, bandančių autorių įtikinti, kad jis Pakštą arba per aukštai arba per menkai įvertinęs, kas galutinėje redakcijoje turėtų būti ištaisyta.

Tokių grupių, siekiančių spaudimu priversti autorių pakeisti turinį, visur ir visuomet pasitaiko. Jų neišvengė nei toks James Joyce: jam atsakius perredaguoti vieną veikalą, kaip to pareikalavo viena įtakinga jo tautiečių grupė, ši nupirko visą laidą, ją sunaikino, išskyrus vieną egzempliorių, kurį paliko autoriui. Taip, žinoma, su Pakšto biografija neatsitiks, nes tos "pressure groups", su kuriomis aš turėjau reikalą, buvo įsitikinusios, kad grynios sąžinės verčiamos turėjusios autorių įspėti. Ryšium su tuo, mielai pabrėžiu, kad tiek Detroito komitetas, tiek leidėjas (L. K. Mokslo Akademija) autoriui paliko pilną laisvę.

Rodos, taip ir turėtų būti, juk istorikas turėtų atvaizduoti tikrovę.

Tikrai taip turėtų būti. Bet ne visuomet taip yra, nes įvairios partijos, sektos, visokios valdžios ir dar kitoki "autoritetai", na ir — anot St. Kolumailos — "pakampių rašėvos" daugiau dega savo saurais interesais negu tiesos išskėlimu. Bet mokslo žmogus tokiai savinai negali tarnauti. Jis negali degti nei jokia aistra, išskyrus vieną — pamilti tiesą ir būti kukliam bei faktinam jos skelbėjui. "Tiesa jus išlaisvins", skaitome Šventame Rašte.

Kaip šis nusistatymas konkrečiai atsiliepė į Jūsų "Pakštą"?

Ogi taip, kad visi objektyviai išsivystyti daviniai leidžia Pakštą įskaityti į tą trijulę, kuri kartu su Salkauskiu ir su Dovydaičiu sudaro spindinčią ateitininkų viršūnę Nepriklausomybės laikais. "Jie taip pat leidžia jį laikyti originalių min-

čių mintytoju, drąsių sumanymų kėlėju, rizikingų žygių skelbėju, jaudinančių vizijų apreiškėju. Visomis tomis ypatybėmis jis norėjo savo tautą išjudinti iš jos kentimo ir laukimo, iš aišmanų ir iš planų nevykdymo ir mėgino ją vienu staigiu stūmimu pastūmėti visu šimtmečio pirmyn. Tai prometėjiskas užsimojimas, kuris negatyvinį lūkuriavimą norėjo pakeisti kūrybiniu žygiavimu. Būdinga, kad jis tam perėjimui iš biologinio statizmo į kuriamąjį veiksmingumą simboliu pasirinko amžinai judrią jūrą ir kad jo vardas pasidarė sinonimu dinamizmui.

Faktas, kad Pakštas nepaisant savo uoliai vykdomos misijos tiek tėvynėje, tiek Amerikoje beliko nepažįstas pranašas, nemažina jo reikšmės, tik paliudija, kad tragiškas Kasandros likimas išsipildė ir lietuvių tautoje. Juk ar Salkauskiui geriau pavyko su savo pastangomis sumaterializėjušius tautiečius perlydyti savo "Sekminių ugnyje",

Jūs anksčiau minėjote ateitininkų vadų trijulę. Kaip Jūs žiūrite į mėginimus joje nustatyti Pakšto vietą,

Yra žmonių, kurie, schematizmo pagauti, vadus būtinai nori hierarchiškai grupuoti. Tokią gradaciją neretas iš mūsų pritaiko ir šiai trijulei, kurioje Pakštui skiria paskutinę vietą. Niekas neužginys aukščiau pastatytųjų nuopelnų, bet ar mes tokiu hierarchiniu fiksavimu tik nepatenkame į sliūzų sritį asmeniškai nudažytų perversninių bei nuvertinimų? Ar neužtektų mums džiaugtis taja trijule kaip visuma? Kam jos nariams dar statinėti laipsnius? Juk reikia prisiminti, kad kiekvieno žmogaus, o ypač vado uždavinys — išstobulinti savo jėgas bei gabumus. Mes netampame vertinti pamėgdžiojimu, o tik savęs apreiškimu. Mūsų paskirtis — būti originalu, ne imitacija. O labiausiai vadams reikia saviškumo, charakteringos spalvos, idėjiško fotogeniškumo. Dėl to ir reikia džiaugtis, kad Salkauskis nebuvo Dovydaitis II-sis ir Pakštas ne Salkauskis II-sis.

Tiesa, daugelis susiraukia ne dėl to, kad Pakštas buvo "kitoks", bet dėl to, kad jis buvo "toks", t. y. išjudintojas iš tradicinės, pamėgtos ramybės, kurios vietoje jis reikalavo daug ką gąsdinančios veiklos. "Nejudink žmonių ramybės", nusiūlyęs kadaise prasiitarė dramatikas Hebbelis, nes visi "ramybininkai" prieš tave sukiš."

Zinant kitiškumo vertę bei reikšmę, ar beverta kokiai nors vadų hierarchijai sukombinuoti išiekvoti ateitininkišką energiją, kurios mums šiandien verkiant reikia likiminių klausimams spręsti?

Išaiškindamas tą vietą, kurią Pakštas užima mūsų kultūrinio elito priešakyje, žinoma, negalėjau išleisti iš akių "das Menschlich - Allzumenschlich" kuris neišvengiamai sumažino ir vado primatą. To reikalavo istoriko bešališkumas. Vienok jį pritaikydamas, aš betgi atsisakau naudotis tomis užnuodytomis strėlėmis, kurias klas-tingai nori mums įbraukti sve-timi agentai.

Ar galima sužinoti, kada "Pakštas" išvyks pasaulį?

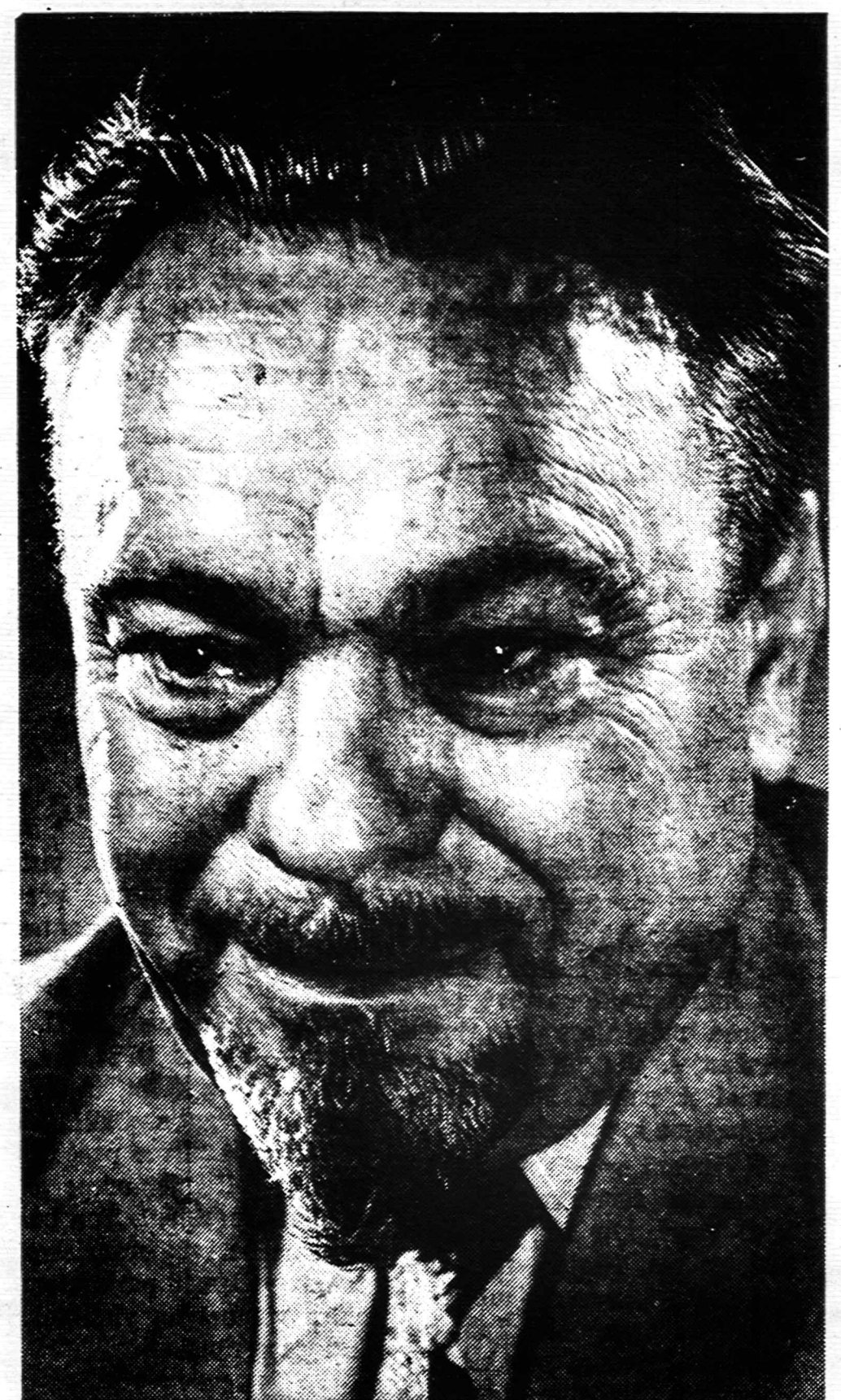
Leidėjas lygiai kaip ir autorius norėjo šį veikalą išleisti šiemetinio Ateitininkų Kongreso proga ir jį jam įteikti kaip

jubiliejinę dovaną. Tačiau ne-mumatytos kliūtys — antai, spaustuvinių streikai Italijoje, kur knyga išleidžiama — ta planą suardė. Bet kadangi vi-sas tekstas jau surinktas ir dabar autoriaus, tam į Alpių tylą pasitraukusio, galutinai tikrinamas, galima tikėtis, kad "Pakštas" dar šiemet prisigre-tins prie 1960 m. išėjusio "Sal-kauskio". Veikalas turės apie 380 puslapių. Jį dedikuojau mū-

sų Rašytojų Draugijai laisvame pasaulyje — pagarbos ir padėkos ženklui.

Ar baigęs išspausdinti tą monografiją, nenumatėte vėl aplankyti Amerikos?

Kadangi nuo mano paskut-nio viešėjimo Jūsų kontinente jau praėjo penkeri metai, tik-rai išsilgiau savo bičiulių, vien-minčių ir pažįstamų Ameriko-j. Bet ligioli darbas mane bu-vo prirakinęs prie rašomojo stalo. Tačiau dabar vėl prade-du sparnais plasnoti. Bet ar iš to išeis tikras lėkimas Ame-rikos link, priklausys nuo pa-ramos iš šalies, nes europi-skas plunksnagraužis niekad ne-pasidaro doleringas.

Prof. K. Pakštas

Nuotr. V. Maželio

SPAUDA

LŪKESČIAI IR IŠPĖJIMAI PRIEŠ ATEITININKŲ KONGRESĄ

Ateitis Nr. 6 (birželio mėn.) su jaunu ir nuosirdžiu atvirumu kalba apie ateitininkų problemas. Vedamajame rūpina si, kad ateitininkai dirba visur ir visiem, bet per mažai dirba savo organizacijai. Ypačiai sen-draugiai, "Ar neperdaug sen-draugiai atiduoda kitiems, ne tik-ko nepalikdami ateitininkijai?"

Pasigenda Ateitininkų tary-bos veiklos. "Pradžioje taryba darbą pradėjo entuziastingai... Tačiau tarybos vadui (gal pir-mininkui? Red.) pasikeitus vi-sa veikla apmirė... Visa ateitininkija laukia kongreso, nes gal būt jis padės išspręsti esa-mą problemą", t. y. išrinkti naują tarybą.

Antanas Razgaitis, kalbėda-mas apie studentus ateitinin-kus, kelia aikštėn prigijusią kla-dingą organizacijos jungtį. Esą tiek studentų, tiek moksleivių "veikla dažnai vystosi draugys-tės dėka", nesidomint pačiais ateitininkų principais, nesisten-giant jų suprasti, o jei tie prin-cipai rodos aiškiai priešingi as-mens polinkiam, tai tie asmens siūlo iš viso principus keisti. Čia pat kitas autorius, Kazimie-ras Dagys, dar konkrečiau sa-ko, kad ateitininkų studentų sąjungoje "isigalėjo anti-inte-lektualizmas"... "Vietoj min-ties, protinio bei ideologinio iš-

silavinimo dabar ieškoma 'at-virumo, broliškės meilės, jaut-rumo'. Atvirumas ir jautru-rumas yra mada, stipriai išsivy-čiusi dabartiniame Amerikos gyvenime". Autorius griežtai pasisako prieš šią madą, pa-brėždamas: "Ateitininkai yra ideologinė organizacija, ne tik-tai draugų būrelis. Ir geras ūpas ir gera nuotaika negali pateisinti ideologinio analfabe-tizmo". Toliau pavyzdžiais kal-ba, i kokias nesąmones anti-intelektualizmas nuvedė.

Ateitis su viltimi ir su ispė-jimu kalba apie ateitininkų kongresą kaip apie galimą pa-sipriešinimą šiai seklumo, min-ties neturėjimo, tuščių šukių madai.

"Ateinantis Federacijos kongresas suteiks progos per-maštyti mūsų situaciją ir pra-dėti ją atitaisyti. Jei jis pasi-liks demonstratyvinis, parodi-nis, jis bus greitai pamirštas, nes neturime daug ko demons-truoti, parodyti. Jei jis taps rodimu ateičiai, jei padės pa-žvelgti per eilę metų į priekį, jis bus pasisekęs. Jis tada ateitininkiją ves į šviesesnę ateit-į".

Negalima šiuose Ateities pa-sakymuose nematyti aiškios, ryžtingos, sveikos krypties — pasipriešinimo konformizmui.

SPARTA — Rašomos mašinėls iv. kalbomis, radio, spalv. TV, compute-riai, iv. biznio mašinos — pigiausiai. Praneskite kuo interesuojatės ir fir-mų autentiškus katalogus gausite iš SPARTA sav.: J. L. Giedraitis, 10 Barry Dr. E. Northport, N.Y. 11731. Tel. (516) 757-0055.

ANTANAS J. ŠAVELSKIS — lietuvis advokatas — 80-30% Jamaica Ave. Woodhaven, N.Y. 11421; telef. 296-2060, namų TW 7-3061 (nuo 9 r. iki 9 v.)

J. B. SHALINS-SALINSKAS — Laidotuvių direktorius. 84-02 Jamaica Ave (prie Forest P-way Sta.), Woodhaven, N.Y. 11421. Sutelkia garbingas laido-tuves. Kopyčios parūpinamos visose miesto dalyse. Tel. 296-2244.

JOSEPH GARSZVA — GRABORIUS, BALSAMUOTOJAS. 2 modernios kopyčios. 231 Bedford Avenue, Brooklyn, N.Y. 11211; EV 8-9770.

MATTHEW P. BALLAS FUNERAL HOME — Moderni kopyčia, Air-con-ditioned. A. J. Balton-Baltrunas, Licensed Manager and Notary Public. 660 Grand St., Brooklyn, N.Y. 11211; ST 2-5043.

STEPHEN AROMISKIS (Armakauskas) — Graborius-balsamuotojas. Moderni kopyčia. 423 Metropolitan Avenue Brooklyn, N.Y. 11211. EV 7-4335

BUYUS FUNERAL HOME, Mario Teixeira, Jr. laidotuvių direktorius. 428 Lafayette St., Newark, N.J. 07105; tel. Market 2-5172. Paruošiamos gar-bingos laidotuvės. Modernios kopyčios, oras vėdinamas.

VAITKUS FUNERAL HOME. Notary Public. 197 Webster Ave. Cambridge Mass. Pranas Vaitkus, laidotuvių direktorius ir balsamuotojas. Moderniška kopyčia šermentis dykai. Aptarnauja Cambridge ir Bostoną. TR 6-6434.

RIMOS IR JUOZO BRUŽŲ vienintelė lietuviška siuntinių įstaiga didžiajame New York'e, atlieka visus patarnavimus sudarant siuntinius ir užsakant kitas dovanas į Lietuvą. Greitas patarnavimas — žemos kainos. 370 Union Ave., Brooklyn, N.Y. Telef. EV 4-4952

JUOZO ANDRŪŠIO Real Estate, Insurance. Apraudimas gyvybės, namų, automobilių, baldų ir k. Namų pardavimas, apdraudimas, Income Tax užpil-dymas, Mutual Funds—pinigų investacijos. Kasdien nuo 9 iki 8 val.; šešia-dieniais iki 6 v. pp. 87-09 Jamaica Ave., Woodhaven N.Y. 11421. VI 7-4477

VYTAUTAS BELECKAS, sav. Winter Garden Tavern. 1883 Madison St., Ridgewood, N.Y. 11227, EV 2-6440. Salė vestuvėms ir kt. pramogoms. Be to, duodami polaidotuviniai pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prie-mama kaina.

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA - Silver Bell Baking Co. Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai, šventėms, vestuvėms bei pokyliams tortai. Dalia ir Albertas Radžiūnas, sav. 36-38-40 Stagg St. Brooklyn, N.Y. 11206; ST 2-5938.

S & G MAISTO KRAUTUVĖ. Antanas Vaitkus, vedėjas. 84-04 Jamaica Ave. Woodhaven, N.Y. 11421, VI 9-5077; 340 Grand St. Brooklyn, N.Y. 11211, ST 2-4329. Papigintom kainom priimame užsakymus vestuvėms ir pobūviams. Pristatom į namus liet. skilandžius, sūrius. We take all orders special price for Weddings and Parties. Home-made Bologna.

SUPERIOR PIECE GOODS CORP. 200 Orchard St. New York, N.Y. 10002, AL 4-8319. Vilnonės medžiagos jūsų armeniesiems—importuotos ir vietinės. Vilnonės medžiagos kostumams, paltais ir suknelėms. Taip pat šilkinės, maišytos, spalvotos, lovosms užtiesalai, vilnonės skarės ir šalikai—geriausios rūšies pigiausiomis kainomis. Specialus patarnavimas paruošiant paketus į Europą. Uželkite ir įstikinsite!

VYTAUTAS MAZELIS, fotografas — vestuvės: spalvota ir juoda balta (ga-li vykti ir į kitus miestus), portretūra, meno darbų nuotraukos ir kiti foto patarnavimai. 422 Menahan St. Ridgewood, N.Y. 11237; Tel. HY 7-4677.

NEW YORK — Lietuvos atsiminimų radio valanda šeštadieniais nuo 5 iki 6 val. WEVD 1330 kil. 97.9 mg. FM. Direktoriaus Dr. Kūbūbas J. Stukas, 1467 Force Dr., Mountainside, N.J. 07092; tel. (201) 232-5565

NEW YORK — Laisvės žiburys, lietuvių ir anglų kalbomis sekmdieniais 9-10 val. ryto WBEI 105.9 FM banga. Vedėjas Romas Kezyas, TW 4-1283, 62-15 69th Pl., Middle Village, N.Y. 11379.

PHILADELPHIA, PA. — Bendruomenės Balsas, WTEL, 860 kilocycles šeštadieniais nuo 1:30 - 2:30 p.p. 1203 Green St., Philadelphia, Pa. 19123; PO 5-0932.

PHILADELPHIA, PA. — Voice of the Amber Coast — sekmdieniais 4 val. popiet. WIBF—103.9 FM. Veda G. Mironas ir A. Mažeika, 11 Wickham Lane, Hightstown, N.J. 08520. Tel. (609) 448-4475

PITTSBURGH, PA. — WZUM, 1590 banga sekmdieniais 12 iki 12:30 p.p. Vedėjas V. A. Yucius, 52 Shady St. W. Pittsburgh, Pa. 15228, tel. 563-2754.

HARTFORD, CONN. — ved. Alg. Dragūnavičius, WBMI - FM 95.7 sekma-dieniu nuo 12 iki 1 p.p. — 273 Victoria Rd., Hartford, Conn., telef. 249-4502.

DETROIT, MICH. — Lietuviškų melodijų radio valanda iš WMZK-FM sto-ties, banga 98 mc. antradieniais ir ketvirtadieniais nuo 8 iki 9 v.v. Vedėjas Ralph Valatka, 17696 Warwick, Detroit, Mich, 48219, tel. 537-5550.

BOSTON, WORCESTER, BROCKTON, Mass. — Vedėjas P. Viščinis, 173 Arthur St., Brockton, Mass., tel. JU 6-7209; FM bangomis 107.9 mc. WHIL 1430 kil. Medford, Mass. sekmdieniais nuo 11-12 vid.

ROCHESTER, N.Y. — Kultūrinė lietuviška valandėlė sekmdieniais 9-9:30 val ryto per WCMF-FM, 96.5 mc. Klubo valdybos pirm. Pr. Puidokas, 580 Wilkins St. Rochester, N.Y. 14621.

BOSTON, MASS. — Vedėjas Step. Minkus, WLYN 1360 kilocycles ir FM 101.7 banga sekmdieniais nuo 1-1:30 val. p.p. — 502 E. Broadway, South Boston, Mass. 02127

LOS ANGELES, CALIF. — Kalifornijos Lietuvių Radijas — Lithuanian Melodies. KTYM, banga 1460 AM, šeštadieniais 12-12:45 val. p.p. Liet. Ra-dijo klubo pirm. ir programos ved. Stasė Pautienienė, 841 Stnford St., Santa Monica, Calif. 90403. Tel. 828-3779.

Lietuviškam rajone —

LIETUVIŠKA GELIŲ PARDUOTUVĖ

Alice's Florist Shop

107-04, Jamaica Ave. Richmond Hill, N.Y.

Gėlės įvairiom progom —

Maloniai kviečiame kaimynystėje gyvenančius tautiečius

atsilankyti arba paskambinti telefonu 846-5454 - 9527; va-

kare: 738-1946. Čia rasite nuosirdų lietuvišką patarnavimą.

NEW YORK CHICAGO

LITAS

INVESTING CO. INC.

specializuojasi nekilnojamo turto, trumpalaikių paskolų,

akcijų biržos ir kitose srityse. LITO bendrovė Jus kviečia

investuoti indėlių formoje. Už indėlius mokamos aukštos

palūkanos. Investavimo arba paskolų reikalais prašome

kreiptis:

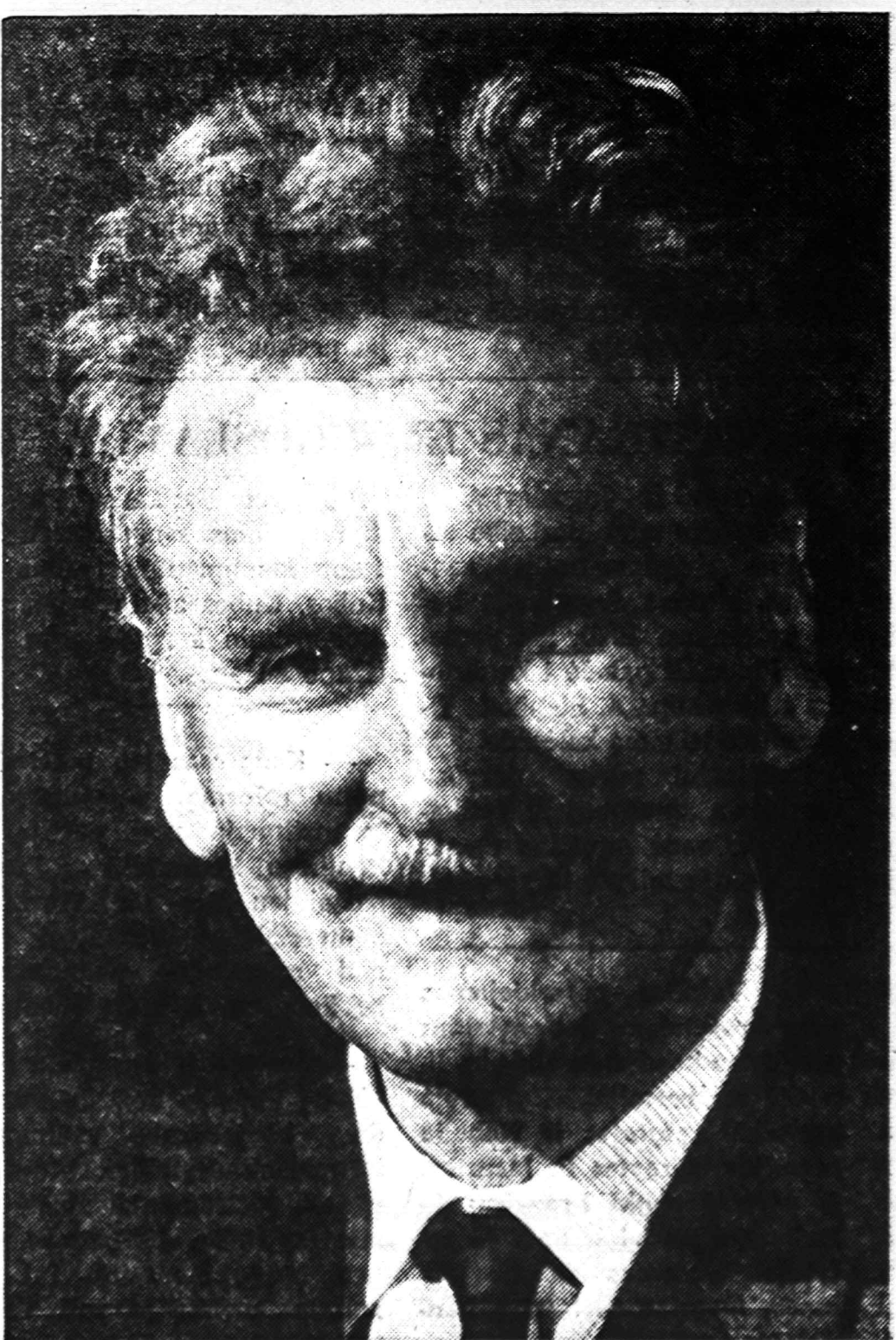
Litas Investing Co., Inc.

86-01 114th Street, Richmond Hill, N.Y. 11418

Tel. 212-441-6799

2422 West Marquette Rd., Chicago, Ill. 60629

Tel. 312-476-2242

Prof. J. Eretas

Nuotr. P. Ažuolas

DARBININKAS

BROOKLYN, N. Y. 11221
910 WILLOUGHBY AVE.

Editorial Office GL 5-7281 • Business Office GL 2-2923

THE WORKER

by FRANCISCAN FATHERS

Eina nuo 1915 metų.

1951 sujungė AMERIKĄ, LDS organą DARBININKĄ ir LIET. ŽINIĄS

Second-class postage paid at Brooklyn Post Office

Published semi-weekly except holiday weeks and July and First week in August when published weekly.

Prenumeratos kaina \$8.00 — Subscription per year \$8.00

Laikraštį tvarko REDAKCINĖ KOMISIJA.

Straipsnius ir korespondencijas redakcija taisy savo nuostata. Nenaudoti straipsniai saugomi ir grąžinami autorams prašant. Pavardę pasirašyti straipsniai nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę. Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

Intelektualai — mūsų ir ne mūsų

Intelektualais šiame krašte apytikriai vadinami tie, kurie mūsų buvo įprasta vadinti švietimu. Intelektualių amerikiečių klausimas šiom dienomis suaktualintas nusiskundimais, kad masėje auganti opija prieš intelektualus, auganti praraja tarp visuomenės apačių ir viršūnių.

Priežastis gal ta, kad amerikiečių intelektualai virto tam tikra socialine klase, siekiančia valdyti daugumą; skelbiančiai idealus, kurie vidutiniškam amerikiečiui atrodo įtartini — kaip tarnavimas kieno kito, tik ne Amerikos interesui.

Tokių siekimų tarp lietuvių intelektualų nėra. Pirštais suskaitomi, kurie būtų lyg amerikiečių intelektualų filialai. Lietuvių intelektualų didžioji dalis tebegyvena tais pačiais siekimais, tautiniais bei kultūriniais, kaip ir masės dauguma. Jie ir savo dabartiniu darbu daugumą yra susilieję su mase, o savo intelektu tarnauja tos masės pažangai.

Dėl to su simpatija tenka stebėti savųjų intelektualų veiklą.

Pažymėsime šiom dienomis vykstančius ar vyksiančius suvažiavimus trejeto organizacijų, esančių tarp jų, kuriuos labiausiai išreiškia mūsų intelektualinių bei moralinių avangardų.

Mokytojų susilėkimo Dainavoje rugpjūtio 16-23 proga tenka pripažinti, kad mokytojai tiek nepriklausomoje Lietuvoje, tiek ir čia gal daugiau už kitas profesijas parodė ir parodo patvaraus pasiaukojimo. Mokytojų auka yra ne tik jų darbas šeštadieninėse mokylose, bet ir visuomeninėse organizacijose bei spaudoje.

Zymėtina, kad iš Lietuvos atvykęs mokytojas susilaukė čia augusio prieauglio. O pernyk-

tis bei šiemetinis suvažiavimai rodo palankų mokytojų atgarsį į LB centro valdybos švietimo vadovo J. Kavaliūno iniciatyvą virsti mokytojų šeimai ir savo profesijoje modernėti.

Tektų linkėti, kad tokio palankumo mokytojai susilauktų iš vietos bendruomenių — tų jos narių, kurių vaikai mokosi, ir tų, kurie vaikų neturi, bet turi gyvą bendruomeninio solidarumo dvasią.

Mokslininkų dalies, susitelkusių į L. Katalikų mokslo Akademiją, suvažiavimas vyksta Toronte rugsėjo 1-6. Akademijos pirmininko, uolius ir idealizme patvaraus, prof. A. Liūmos, S.J., paskata susilaukė gyvo atgarsio Toronte židinio nariuose. Pagal programą atrodo, kad jų rengiamas Akademijos suvažiavimas turės pralenkti buvusius.

Zymėtina, kad ir čia savo pranešimais jaunosios kartos mokslininkai persveria.

Pranešimai iš įvairiausių sričių. Visuomeniniu atžvilgiu pirmenybė tektų tiems pranešimams, kurie ryškina kiekvienos srities naujas mokslo idėjas bei patirtis ir pateiks jų kritišką vertinimą. Tai būtų kondensuota šviesa šios dienos idėjų maišaty.

Ateitininkų jubiliejinis kongresas rugsėjo 4-6 įvyksta tokiu metu, kuriame Ateities žurnalas brėžė pabrėžia ateinančių iš aplinkos ir ateitininkam gundymą — nuitektualėti, i-deologijos reikšmę nuvertinti, masėti, primityvėti. Tas pats žurnalas laukia, kad suvažiavimas duotų impulsų tiems gundymams pasipriešinti ir grąžinti ateitininkų sąjūdžiui moralinę ugnį, kuri kaitino ateitininkų sąjūdžio pradininkus.

MIKALAJUS KATKUS

BALANOS GADYNĖ

(19)

Cia dėkingai paminėjime giliausios senovės žmogų, gyvenusių tada, kai žmonės kalbėjo viena ir tąja pačia kalba, paminėjime tą genialų žmogų, kuris sumanė stuopą sujuosti medinę juosta, vadinama lanku. Ta juosta taip daili, kad jos mazgo nežymu, ji tokia dikta, kad gali išverti spaudimą daug sykių didesnį, nei tie, kurie gali stuopai atsitikti. Juostą dėka atsirado kubilas — indas tvirtas ir sandarus — iš daugybės medžio gabalėlių. Žiūrime į medinį kibirą lazdyniniais lankais, rodosi, kad kiekvienas kubilius galėtų ir pats nematęs tokį daiktą sumanyti, bet iš tikrųjų kibiras tobulelio ilgas amžius, kurį jį genialūs žmonės. Šis išradimas tarnaus žmonijai ligi jos galui.

21. RYTŲ KELIMAS

Bepigu augti tam berniui pas tėvutį dvarely. Jam nerūpėjo ryteliai kelti, sunkūs darbeliai dirbti.

Įkyri per kiaušų rudenėlį rytus kelti, "smaguji spragilėli sukuti". Sunkus darbas kūlimas, nuobodžiausias iš visų ūkio darbų. Pirmieji gaidžiai pergiedojo, šeimnininkas pakilo, užžibino gryčioje balaną, vienu žodžiu, pažadino miegančius ir išėjo. Greitai aunas ir velkasi darbininkai, renkasi į jaują dar neprasiblaivę nuo snaudulio. Dabar čia reikalingas smagus žodis, ir jis atsiranda: vytras pavadino atėjusius mergaites "druškomis", tos pavadino jį "bindzoku" — ir snaudulys nulakstė, darbininkai prablai-niniais lankais, rodosi, kad kiekvienas kubilius galėtų ir pats nematęs tokį daiktą sumanyti, bet iš tikrųjų kibiras tobulelio ilgas amžius, kurį jį genialūs žmonės. Šis išradimas tarnaus žmonijai ligi jos galui.

I eilę per visą klotimą pareina trisdešimt pėdų, į abidvi eili — visa kapa. Toliau ima nuo gembės spragilus, kiekvienas savąjį, pasipiaudod delnus, sakosi "Dieve padėk" ir pradeda spragilų dainą: "Cu-pu lu-pu, cu-pu lu-pu" arba "Kam-pe be-tupis, kam-pe be-tupis".

Detroito lietuvių Dieviškosios Apaizdos parapijos bažnyčia stovėjo tokioje vietoje, kur buvo numatyta praversti greitkeli. Arkivyskupijos vadovybė tarėsi su kelių valdyba dėl pinigų sumos, kuri bus sumokėta už parapijos nuosavybę.

Arkivyskupijai atrodė, kad ši parapija jau nebūsimanti reikalinga. Detroito yra dar dvi kitos lietuvių parapijos — šv. Antano ir šv. Petro. Šių dviejų pakaks lietuviams aptarnauti. O kadangi iš viso arkivyskupijos vadovybė iki šio laiko gana neigiamai žiūrėjo į lietuvių parapijų reikalus, atrodė, kad iš viso maža yra vilties, ar kas nors šiai eigai galėtų pasipriešinti ar šį veiksmą sustabdyti. Iš tikrųjų, tokia padėtis daug kur būtų buvusi laikoma beviltinga, ir vargu ar būtų buvę bandyta ką nors daryti. Nebent privaciai pakalbėta, pasiskusta ar pakeikta.

Bet ne Detroito, Detroito lietuvių susiorganizavo, pakėlė savo balsą ir išgelbėjo parapiją. (Sudarė parapijos taryba; jos atstovus siuntė į vyskupijos tarybą, ir ten jie kėlė balsą, rimtai motyvuotą, už tautinių parapijų teises; per tam tikrą laiką sekmadieninėm aukom įrodė arkivyskupijai, kad jie ne tik sudarys piniginių pagrindą bažnyčiai statyti, bet ir parapiją išlaikyti).

Kun. H. Šulcas laiko mišias Neringos mergaičių stovykloje Vermonte.

Nuotr. Algio Norvilos

Sunkus baktelėjimas vyro spragilo kaitaliojasi su minkštesniu puspėjimu mergaitės spragilo ir su šnapstelėjimu kokio silpno kūliko. Iš to kurtasi spragilų gaida. Sutarimas mušant tiek lengvina kūlimą, kiek maršo griežimas lengvina kareiviam eiseną. Kas nemoka priartinti, turi būti pavartytas nuo kūlimo, kito vaisto jam nėra: čia mokytis ne vieta.

Darbas su menkais pakeitimais tęsiasi 6-7 valandas ir tai įvargina, kad pabaigęs kultūri ir kabindamas spragilą, kiekvienas nuo širdies pasako: "Ponui Dievui dėkui." Kita darba pabaigęs, darbininkas dėkavonę įeib ir jaučia, bet nedaria; iškūlus pakilęs jausmas išsiveržia žodžiais.

Kad išsikultų iš šiaudų grūdai, kiekvienas kūlėjas turi suduoti kiekvienam pėdai tris syk per varpas, tris syk per drūtgalį, paskui apversti kitą pusę ir suduoti tiek pat. Tam eina viena puse, mušdami per varpas; nuėję į galą, grįžta atgal, mušdami per drūtgalį; toliau kitą pusę muša per varpas, o nuėję į galą, grįžta, mušdami per drūtgalį. Paskui apverčia kiekvieną pėdą ir muša, kaip pirma. Taip iškūle, dirba stogui dengti kūlius arba pėdas lauzo ir trina, vadina, dirba "traknienius"; tais krato

tvartus arba šeria gyvulius. Trinant darbas sunkesnis, bet trumpesnis; kūlius dirbant lengviau, bet gaisčiau. Iš jaujos padaroma 20-30 kūlių.

Nukultus šiaudus reikia iškratyti: ima šakes, krato ir varo iš klotimo pro duris; ten vyra plakuoja ir deda ant naščių, o su naščiais du diktesniu kūliku neša šiaudus į daržinę.

Iš jaujos padarydavo keturis klotimus. Iškūlus jaują ir spragilus pakabinus, darbas dar nepabaigtas: reikia jaują pridžauti, ir tas užima tiek laiko, kiek vieno klotimo iškūlimas.

Iškūlus mergaitės eina į gryčią, o vyrai čia pat jaujoje pakiskloja šiaudų ant aslos ir gulasi miegoti, iki auštant. Džiaudami jaują, bauginasi visi dėl aušimo: jeigu jau aušta, pailsys pražuvęs. Pamatę auštant, visi nuliūsta, bet didieji nuliūdimą pridengia. Kitas jaunuolis sudejuoja: "Jau aušt." Tada didieji, jį sulaukymai, sako: "Ar tu apsigvoei, kad dienos bijai?"

Sakoma, kad kiekis laimės išdestytas lygiai ir turtuoliams, ir vargdieniams, kad laimės tiek pat suvokia ir vienas, ir kitas. Dėl to paties sakoma: "Nėr to blogo, kad į gerą neišeitų." Tos mintys ateina, prisimenant pa-lisj kūlėjo, iškūlusio jaują per dvi valandas prieš aušrą. Virsta

jis ant minkštų šiaudų išsitiesęs, vienmarškinis: dabar jo laikas, niekas netrukdytų pailengviam, bet gaisčiau. Iš jaujos padaroma 20-30 kūlių.

Manau, kad nei karalius, nei didžiausias laimės pataikūnas, niekada nepažįsta tiek laimės saldumo, miego saldumo, kiek pažįsta varguolis minname atsitikime. Gali būti, kad tie saldumai atlygina nuovargį ir kančią sunkaus darbo, kad darbininkas varguolis, jei tik neperalkęs, yra linksmas, kaip ir turtuolis.

Jaujoje pirmiausia pakyla šeimnininkas; pakilęs žadina kitus, ir visi eina gyvulių šerti. Pašėrus gyvulius, dar reikia daržinėje sudoroti šiaudai — sukimšti į galą. Tai užima gerą pusvalandį; ir po to eina ma pusryčiai.

Po pusryčių iš eilės ateina tiesus ir neišvengiamas šeimnininko darbas — pakūrenti jaują ir išvėtyti krūva (iškulti ir sustumti) į daiktą javai vadina-si krūva). Čia jau šeimnininkas neskubina, turi šiam darbiui laiko visą dieną. Ką ir besukubini-

Jie pravėrė duris ir kunigam tremtiniam į lietuvių parapijų vadovavimą. Tik ar užteks lietuvių kunigų mūsų parapijom ir kaip lietuvių kunigus telkti lietuvių tarnybai.

Vietoj esamos bažnyčios ir klebonijos Detroito lietuvių greit turės naują vietą ne tik naują bažnyčią, kleboniją, bet ir parapijos centro patalpas.

Visą šį žygį atliko parapičiai, Detroito lietuvių. Jie su-prato pasauliečio rolę, išryškintą II-me Vatikano susirinkime, savo teisėmis pasinaudojo ir savo pareigą pavyzdinčiai atliko.

Vargu ar kur kitur buvo taip blogai traktuojami lietuvių kunigai tremtiniai, kaip Detroito arkivyskupijoje. Tiesa, kurie nuėjo dirbti kitataučių parapijose, susitiko tik su įprastiniais sunkumais, kaip kalba, skirtingi krašto papročiai ir prisiderinimas prie pastoracinių metodų. Tačiau tie, kurie norėjo dirbti su lietuvišiais lietuvių su-kurtose ir jų išlaikomose pa-rapijose, turėjo pereiti tikrą kryžiaus kelią. Jie dirbo be jokio teisių ir net be jokio atlyginimo, nepaisant jų patarnavimų parapijos reikalams. Ir taip per 10 metų! Jei vis dėlto jie nesitraukė nuo lietuviškos pa-rapijos, tai buvo jų idealizmo ir pasiaukojimo pavyzdys.

Kaip šie kunigai tremtiniai iš tikrųjų buvo traktuojami, galima spręsti iš šio fakto. Kai arkivyskupijoj pritrūko čia gimusių lietuvių kunigų adminis-truoti lietuvių parapijom, vienas vietinis kunigas buvo pa-skirtas valdyti dvi parapijas. O lietuvių kunigai tremtiniai ir toliau buvo laikomi — be balso, be iniciatyvos, be spren-dimų galios parapijos reikalo-ve. Padėtis atrodė beviltiška.

Tačiau ir čia Detroito lietuvių nenuleido rankų. Judino, klibino, planavo, dirbo. O jų rūpesčio iš dalies rezultatai neseniai pasirodė lietuvių spaudo-s puslapiuose —

kun. Kazimieras Simaitis 'yra paskirtas šv. Antano parapijos klebonu, o kun. Viktoras Kriščiūnevičius — šv. Petro parapijos klebonu.

Spaudoje tai pasirodė, kaip labai nežymni žinutė. Iš tikrųjų tai yra labai svarbi žinia vi-siems lietuviams. Svarbi ne vien dėl to, kad Detroito lietuvių kolonija pasižymėjo tokiais laimėjimais, bet ypatngai dėl to, kad jų laimėjimai yra pavyz-dys kitom liet. bendruomenėm.

Kad buvo iškelta tai, ką susi-pratęs pasaulietis gali padaryti ir ką jis yra įpareigotas da-ryti.

Ir vieni ir kiti šie rezultatai buvo pasiekti ne arkivyskupijos vadovybės palankumo dėka ir ne pačių kunigų iniciatyva.

Tai padarė parapičiai, kata-likai pasauliečiai.

Pažymėtina — tai nebuvo revoliucija, o tik — Vatikano II susirinkimo sprendimų vyk-dymas. Šis susirinkimas iškėlė pasauliečio vertę ir svarbą Baž-nyčioje. Buvo iškilmingai pa-skelbta, kad pasaulietis turi ne tik teisę, bet ir pareigą pa-reikšti savo nuomonę Bažny-čios gyvenime ir kad su ta nuo-mone turi būti skaitomasi. Kai iškilo anksčiau minėti Detroito parapijos reikalai, pasauliečiai pakėlė savo balsą. Ne paskirai ir ne šūkavimais, bet kultūrin-gai, organizuotai ir tvirtai.

Jie savo pasiekė, nes jie rė-mėsi Bažnyčios nuostatais, pa-teiktais Vatikano II susirinki-me. O kadangi tie nuostatai yra aukštesni ne tik už pa-rapijų klebonų, bet taip pat ir už vyskupijų valdytojų privačią nuomonę, todėl jie ir laimėjo. Jie laimėjo lietuviškos pa-rapijos ateitį, kuri tarnaus ne tik jiems, bet ir ateities kartom.

O kai kur parapičiai iki šiol dar nepajėgia savo iniciatyva sudaryti parapijos tarybos.

Jei bus rūpinamasi, kad pa-rapijų vadovybė būtų atiduota į lietuviškai galvojančių ir lie-tuvių reikalus suprantančių ku-nigų rankas, tuomet iškyla ki-tas labai svarbus klausimas — ar užteks lietuvių kunigų aprūpinti visom lietuviškom pa-rapijom?

Taip ir ne. Jei skaičiuo-sim tik tuos kunigus, kurie daug kur su didelėmis pareigom, bet labai mažom teisėm yra pri-siglaudę prie lietuviškų pa-rapijų, tai jų tikrai neužteks. Bet, be šių, dar yra nemažas skai-čius lietuvių kunigų, kurie įvai-riose J. A. V-bių vyskupijose dirba kitataučių parapijose. (Gaila, kad iki šiol niekas nė-ra paskelbęs tikslų statistikų).

Tad būtų laikas pradėti ju-dinti šį klausimą — kas ir kaip galėtų atvesti šiuos kunigus į lietuvių parapijas? Deja, J. A. V-se neturime šiam reikalui institucijos ar kompetetingo as-mens, kuris šiuo svarbiu klau-simu rūpintųsi.

Būtų labai naudinga išsiaiš-kinti, ar daug čia gali Lietuvių Kunigų Vienybės organizacija. Jei Kunigų Vienybė nebūtų pa-jėgi šiam klausimui išspręsti, ar nereiktų tuomet kunigam ir pa-sauliečiam — per savo organi-zaciją atstovus ar kitais būdais — kreiptis į Šv. Sostą ir pra-šyti, kad ir J. A. V-se gyve-niantieji lietuvių paskirtų vys-kupą, kuris, kaip a. a. vysk. A. Brazys ar vysk. A. Deksnys Europoje, savarankiškai tvarkytų Amerikos lietuvių dvasinius reikalus.

Dr. V.

Red. prierašas. Ryšium su šio straipsnio paskutiniu klausimu — sielovados reikalu Amerikoje — įskaitytinas vyskupo V. Brizgio parešimas Draugo redaktoriui J. Prunskiui (liepos 21).

J. Prunskio klausimas: "Euro-poje veikia lietuvių sielova-dos centras, vadovaujamas vyskupo Deksnio. Ar JAV ir vi-same Amerikos kontinente ne-galėtų ko panašaus būti?"

Vysk. V. Brizgio atsakymas: "Europoje yra lietuvių išeiviai, kurie iš nieko sudarė centrą. Anksčiau ten mūsų religio-nės jungties nebuvo, o ji rei-kalinga. Amerikoje jau nuo se-niau yra lietuvių katalikų or-ganizuoti vienetai ir centrai. Gal jų veikimas dažnai nepa-kankamas, tobulintinas, bet čia jau savo organizaciją turime".

KAS BUS ATEITININKŲ KONGRESO METU?

Aštuonjo Ateitininkų Fede-racijos Kongreso metu rengia-mam simfoniniam lietuviškos muzikos koncertui diriguoja Vytautas Marijošius, valstybi-nės operos dirigentas Nepri-klausomaj Lietuvoj. Girdėsime tarp kitų dalykų Čiurlionio simfoninę poemą Jūrą ir Vla-do Jakubėno Miško šventę.

Geležinkeliai Lietuvoje tenka maždaug 80 proc.visos kro-vinių apyvartos krašte. (E)

Išvėtės šeimnininkas sustumia pelus į daiktą ir sunėša į pelu-dę; gi grūdus suskirsto į dvi dali: pirmalakus ir pasturlakus ir sunėšia į svirną.

Jeigu ūkininkas jau pagyve-nęs žmogus, nešiodamas javus pamini jaunystę: "Ot, ar čia se-niai, būdavo, prisipilu pūrą, švyst užsimetu ant pečių ir ei-nu kaip dykas; dabar puspūrio jau nešti užtenka; kur ta svei-kata dingo, nežinau, o rodos, viskas tebėra kaip buvę." Ge-ruose metuose iš jaujos gau-nama keturi pūrai rugių, vadi-nasi, iš kapos — pūras; pastur-lakų čia nėra. Prastuose metu-se gaunama du pūrai ir pusė pū-ro pasturakų, bet ir pirmala-kai nedaug skiriasi nuo pastur-lakų.

Vėtytojas tankiai pasižiūri besikūrenančią krosnį, kad ne-liepsnotų, ir reikiant esančio-mis čia pat plytomis pamažina krosnies angą. Kitą sykį lieps-na gerokai išeina iš krosnies, o šiaudai netolimai, vienok iš jaujos gaisrai retai kada kyla. Vadinas, jaujos gaisro atžvilgiu nėra taip pavojingos, kaip apie jas manoma: gaisrų daugiau iš-eina iš gryčių, negut iš jaujų.

(Bus daugiau)

Kova prieš materializmą turi būti pradėta nuo savęs...

Bepig tam, kuris nemėgsta knygos, jos neperka, o jei prišpirtas platintojo ir nuperka, tai neskaityti. Aiškinasi, kad jo dvasia ir be to esanti soti. (Gal tos dvasios likimas toks kaip čigono arklio, kuris buvo atpratintas nuo ėdimo ir gerimo!).

Blogiau knygos mėgėjui, kuris be knygos negali apsieiti, nes jaučia, kad knyga praplečia jo intelektą, praturtina jo žinojimą, ir kuris juo daugiau skaito, juo daugiau skaityti nori. Tokiam bus nemažas galvosūkis gavus ir rankas didelio formato knygą, 500 puslapių, stambiu ir smulkiu šriftu išmargintą, dvidešimties autorių prirašytą ir dar iš įvairiausių sričių — teologijos, filosofijos, psichologijos, teisės, sociologijos, istorijos, medicinos, literatūros. O toliau knyga yra suvažiavimo darbai, VI tomas, išleisti L. Kat. Mokslo Akademijos dr. Juozo Kazicko lėšomis, suredaguoti Akademijos pirmininko prof. A. Liūmos, S. J. Tai pranešimai, kurie buvo paruošti akademijos suvažiavimui, įvykusiems 1964 New Yorke. Kaip juos visus perskaitysi, kaip juos suprasi? Bent į ką dėmesį šioje knygoje nukreipti?

Dėmesį nukreipi pirmiausia į Akademijos ir jos suvažiavimo dvasinį veržlumą ir jo kryptį, kurią galima pažinti iš Akademijos pirmininko ir šios knygos redaktoriaus prof. A. Liūmos žodžių, kada jis svarsto materialistinės ideologijos įsigalėjimą šios dienos gyvenime. Tas įsigalėjimas nereiškia, kad materialistinė ideologija būtų teisinga. Įsigalėjimo priežastis yra daugiau idealistinės ideologijos atstovų išsikvėpimas, jų ideologijos išpažinimas žodžiais, bet ne darbais. Priežastis, anot autoriaus, "yra ne tiek materializmo skleidėjuose, kiek dvasinio idealo iškrypėjose, sudarančiuose materializmui klestėti dirvą ir sąlygas".

SOCIOLOGIJA, POLITIKA, TEISĖ IR EKONOMIKA SUVAŽIAVIME

Sociologija, ypatingai mūsų laikais išpopuliarėjusi ir smarkiai auganti šaka, turi nemažą specialistų ir lietuvių tarpe. Todėl Liet. Kat. Mokslo Akademija savo suvažiavime Toronte yra ją paskyrusi vieną iš svarbesniųjų vietų.

Sociologijos sekcijos programai vadovauti pakviestas prof. dr. Antanas Musteikis, kuris ir pats skaitys paskaitą: "Akademinių ambasadorystė". Jis ypatingą dėmesį kreips į būdus bei kelius, kuriais lietuviai mokslininkai galėtų prisidėti prie Lietuvos vardo garsinimo, kultūros, populiarinimo bei dabartinės Lietuvos būklės nušvietimo.

Montrealio universiteto dėstytoja Irena Lukoševičienė palies dabartinį lietuviškąjį išsivijimą savo temoje: "Lietuvių jaunimo išsijungimas ir socialinį gyvenimą".

Prof. dr. Romas Vaštokas, Trent universiteto antropologijos katedros vedėjas, kalbės tema: "Lietuvių charakteristika antropologiniu atžvilgiu". Čia jis bandys perteikti savo išvadas bei samprotavimus iš surinktųjų duomenų apie lietuviškąjį žmogų. Kadangi šios paskaitos savo temomis turėtų dominuoti ir platesnės lietuviškąją visuomenę, parinktas daugumai prieinamiausias laikas: rugsėjo 5, šeštadienis, nuo 2 val. iki 5 v. p.p., Prisikėlimo parapijos saleje.

Idomu, kad nuo sociologijos neatsilieka ir teisės, politikos

Sakoma knygoje, kurioje savo mokslinius rašinius pateikė 20 autorių ir didesnė jų pusė yra jaunosios kartos.

Jei idealistinės ideologijos skelbėjai turi pretenzijas save laikyti Vakarų kultūros bei civilizacijos žmonėmis, tai autorius apie juos taria: "Drastiškai kažkas yra pasakęs, kad dvasinių ir idealistinių Vakarų idealizmą materialistiškiesiems Rytai labai lengvai gali nupirkti palankia prekybos sutartimi".

Dėl to "ne tiek materialistai, bet pirmon eilėn spiritualistai turi atsibusti iš miego, atsinaujinti, gyventi tuo, ką išpažįsta... pradėti kovą ne nuo kitų, bet nuo savęs paties..." Ir priešinai: "Pradėjus gi darbą nuo pamokslavimo, planų ir kitų "gerinimo" — pralaimėjimas tikras" (120 p.).

Materialistinės ir idealistinės ideologijų teorijas bei jų praktinį reiškimąsi analizuoja — vis kitu atžvilgiu — visa eilė filosofinių, psichologinių, sociologinių bei teologinių rašinių: Juozo L. Navicko (Veritybių prasmė materializmo akivaizdoje), Prano Brazio (Psichoanalizė katalikiškos doktrinos šviesoje), Felikso Jucevičiaus (Medžiagos samprotis), Bronio Kaslo (Moderniosios valstybės sąvokos raida), Antano Musteikio (Koezistencija ir religinė laisvė), Antano Sužiedėlio (Kaltės sąvoka psichinio sutrikimo samprotyje).

Tos rūšies rašiniai skaitytąją įveda į šios dienos gyvenimo problemas ir duoda kritišką jų vertinimą.

Žymėtina, kad didesnė pusė autorių yra daugiau idealistinės ideologijos atstovų. Stipri ir pajėgi karta, kuriai atstovauja J. L. Navickas, V. Cukuras, R. Krasauskas, A. Liūma, A. Musteikis, A. Sužiedėlis, J. Gylis, A. Grinius, F. Jucevičius, V. Gidžiūnas. Kiti jau vyresnės kartos, buvo žinomi ir Lietu-

voje: J. Jakštas, S. Sužiedėlis, P. Brazys, D. Jasaitis, Z. Danilevičius, B. Kaslas, A. Vaičiulaitis, A. Damušis, K. Matulaitis.

Ir vyresnioji ir jaunesnioji karta gausiausiai čia reiškiasi istorijos mokslo, mažiausiai literatūros moksle. Literatūroje tas vienas vyr. kartos A. Vaičiulaitis, tuo tarpu istorijos rašinių bent septynetas. Istoriniuose rašiniuose daug-

mas čia leidžiasi ir tolimą praeitį — Lietuvos krikštą (J. Jakštas), protestantizmo ir katalikybės susispyriavimo laiką (R. Krasauskas), ankstyvųjų vienuolių atsiradimą Lietuvoje (V. Gidžiūnas), Pastarieji kasai į jiem prieinamus šaltinius. Naujosios istorijos imasi neistorikai — apie bolševikinį ir nacinį genocidą Lietuvoje (D. Jasaitis).

Naujoji istorija, su kuria te-

Pagerbė Artojų lietuviškame dirvone

(atkelta iš 1 psl.)

naštą prisima sau, neturėdamas tiek griežto atkaklumo išreikalauti iš kitų.

S. Sužiedėlio "artojiška" veikla reiškesi plačiuose baruose — tuose, kuriuose kolektyvas buvo reikalingas pagalbos. Reikėjo Rygoje lietuviškai gimnazijai mokytojo ir tenyčiam lietuviškam laikraščiui redaktoriaus — Sužiedėlio vyko ten ir ten tas pareigas ėjo 1927-35.

Reikėjo Lituanistikos institutui bibliotekos bei archyvo vedėjas — S. Sužiedėlis 1939-40 tas pareigas prisiėmė ir važinėjo į Krokuvą, Varšuvą, Berlyną, Karaliaučius lietuviškų leidinių rankioti. Kai vietoj Lituanistikos instituto buvo sukurta L. Mokslo akademija — Sužiedėlis vykdė jos administracines ir organizacines pareigas kaip jos "mokslinis sekretorius".

Reikėjo universitete istorijos dėstytojas — S. Sužiedėlis 1939-40, 1941-43 dėstė istoriją ir dar prisiėmė prodekano pareigas.

Reikėjo jau Amerikoje Ateitininkų Federacijai vyriausio vado, juo buvo išrinktas S. Sužiedėlis ir tas pareigas ėjo 11 metų — 1952-63 ilgiausiai iš visų 8 federacijos vyriausių vadų.

Reikėjo Amerikoje Darbininkų redaktoriaus — S. Sužiedėlis tas pareigas ėjo ištvermingai ir kantriai nuo 1950 iki 1966, iki jo sveikata tesėjo.

Mielesnis betgi buvo S. Sužiedėlio "natūrali" mokslinis baras — jo istorija. Istoriją jis baigė Kauno universitete. Istorijos dar klausėsi Rygos universitete 1929-31. Jis buvo vienas iš tų jaunųjų istorikų, kurie 1930 parašė kolektyvinį veikalą "Vytautą Didįjį" (redaguotą a.a. P. Šliažo).

Lietuvoje buvo daugiau nuolankios laikos leisti ir istorinius šaltinius. Ir tada S. Sužiedėlis parašė eilę mažesnio turinio studijų iš senosios praeities — apie Vytauto vaidmenį Lietuvos christianizacijoje, Vytauto ekonominę politiką, Livonijos prijungimą prie Lietuvos, Mykolo Radvilos pastangas prijungti Lietuvai Rygą, Lietuvos

Livonijos konfliktą, Kautynės ties šaliais ir kt.

Administracinis ir visuomeninis darbas Amerikoje stipriai kliudė leisti ir tolimosios praeities šaltinius. Labiau pastūmėjo į vadinamąsias lokales istorijas. Ir čia S. Sužiedėlis davė keletą stambių knygų: Jėzaus Nukryžiuotojo sešerų kongregacija 1950, Sv. Pranciškaus lietuvių parapija Lawrence 1953, Kunigas Jonas nuo kryžiaus (kun. J. Svagždis biografija) 1956.

S. Sužiedėlis ir A. Kučas yra svarbiausi šios Amerikos lietuvių istorijos tyrinėtojai.

Vienas iš istorikų mum taip apibūdino S. Sužiedėlį istoriką: aplinkybės neleido jam plačiau leisti ir šaltinius; tačiau jo istoriniai rašiniai pasižymi taikliais išmąstymais, sintetiniais sprendimais, ir jis turi elegantišką formą savo dėstomąjį dalyką skaitytojui pateikti.

L. Katalikų Mokslo Akademijai, 1962 pakėlė S. Sužiedėlį į savo narius mokslininkus.

Sie metai davė S. Sužiedėlio redaguotą anglų kalba lietuvių enciklopedijos I tomą. Tai vėl tarnavimas lietuviškam kolektyvui. Tarnavimas, kuris pareikalavo daugiau pasiaukojimo nei grynai kurios istorinės problemos tyrinėjimas.

Norėdamas matyti S. Sužiedėlį kaip istorijų rašytoją, galėtum apgailestauti, kad gyvenamoji aplinka neleido jam tik toje vienoje srityje reikštis. Tai būtų padarę jį asmeniškai ryškia figūra istorikų eilėje. Bet S. Sužiedėlis pasirinko kitą kelią — savo istorinius bei visuomeninius ir publicistinius darbus įlieti ir iširti tame lietuviškame kolektyve, kurio gyvybinius reikalus jis tenkinavo ir kurio kultūrinį lygį pozityviai ir pažangiai didino.

Toks šio "lietuviško artojų" kelias lietuviškame dirvone. Darbininko redakcija su džiaugsmu sutinka Ateitininkų Federacijos jam parodytą pripažinimą ir pagarbą. Jei kolektyvas pastebi ir įvertina savo nario vaidmenį, tai yra teigiamas ženklas pačiam kolektyvui, nes juo tobulėnis organizmas, juo glaudesnis ir jautresnis yra ryšys tarp individo ir kolektyvo.

besiejasi gyvųjų žmonių sentimentai ir kurią sovietiniai istorikai savaip perdažo, mūsų istorikų tebėra lyg ir neliečiama.

Tomo redaktoriaus nevienodino, nelygino visų rašinių stiliaus. Jis čia savaip apibūdina rašiusių charakterius. Netenka čia liesti medicininių straipsnių (Jonas Gylis, Zenonas Danilevičius, Algimantas Grinius), kurie kalba jų specialybę išmanančių kalba. Bet tarp humanistinių rašinių galima žymėti dvejopus charakterius. Vienas — a. a. vysk. Brazys, kalbėdamas apie psichoanalizę, pasirodo klausimą gerai pažinęs, sugebąs dėstyti tiksliai, konkrečiai, paprastai, aiškiai, pasidarydamas ir vykusią lietuviškų terminų. Antras charakteris rodo V. Cukuro rašinį apie "konkrečios gyvenimo tikrovės teologiją" — taip gausiai susipažinęs su šio klausimo literatūra, bet pasakoja su emociniais pergyvenimais, žavėjimusi ar smerkimu, kurie stumtelėja į pakilų stilių, gražbiavimą.

Rašiniai A. Sužiedėlio, J. Navicko artėję ir pirmąjį tipą, F. Jucevičiaus, D. Jasaičio ir antąjį.

Vis opesnis ir opesnis darosi lietuviškuose raštuose kalbos reikalas. Laikraštinę kalbą imama vis labiau šiuksinti — kaip Brooklyno gatvės. Siame rūpestingai redaguotame tome kalba, palyginti, yra prižiūrėta. Galima net pasigrožėti elegantišku A. Vaičiulio, S. Sužiedėlio žodžiu. Sakys, jų kalba Lietuvoje subrendo. Tas Lietuvoje subrandintas žodis žavi ir P. Brazio rašinį. Taisyklinga Gidžiūno, Krasausko kalba. Būt net ir šiame krašte jau subrendęs A. Sužiedėlis jau lietuviško žodžio ir sakinio meną.

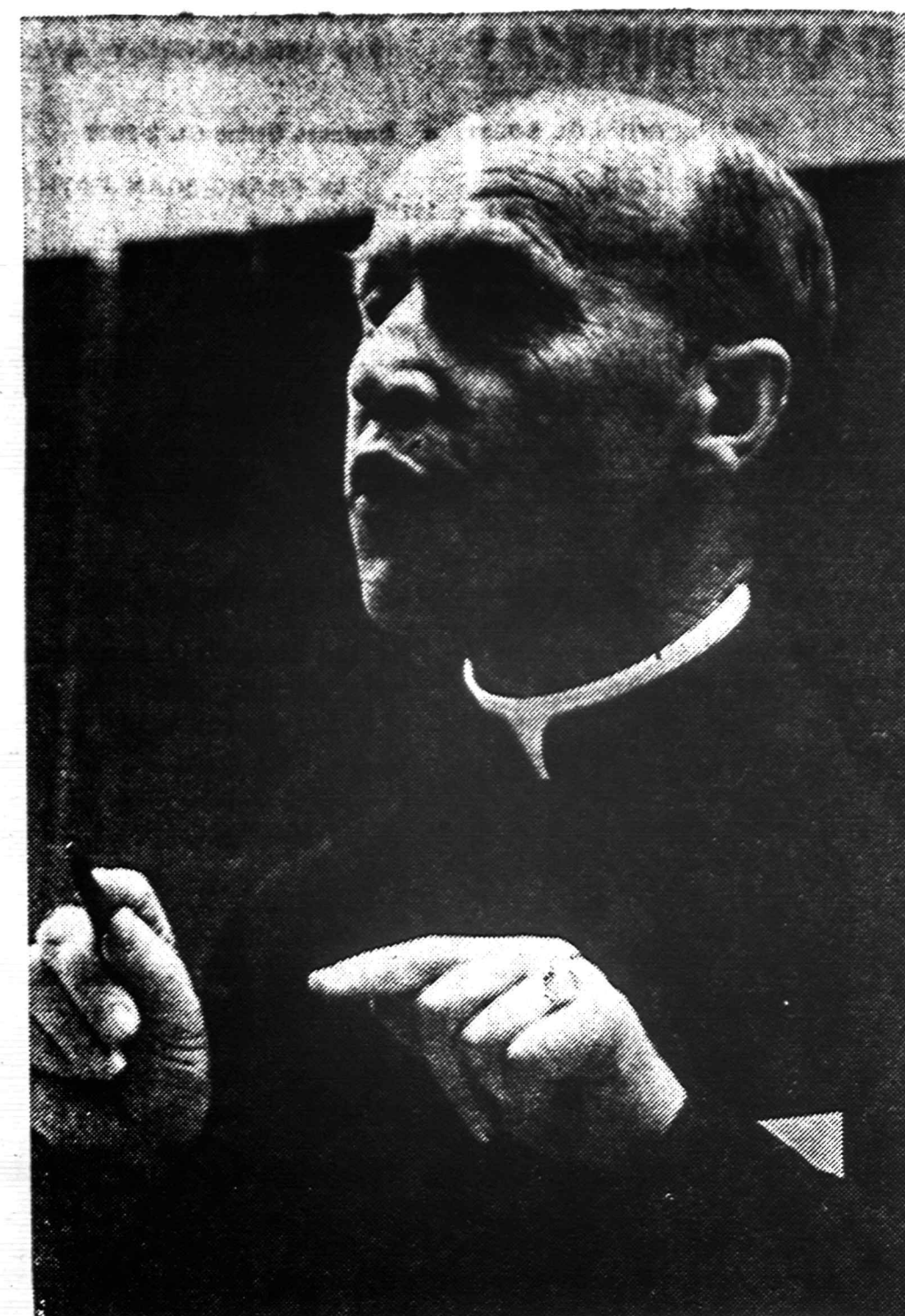
Tačiau neretame puslapyje sibrauja iš periodinės spau-

OKUPUOTOJE LIETUVOJE

NAUJI ŪKINIAI REIKALAVIMAI

Vilniuje liepos 10 d. komunistų partijos sukvietame pasitarime A. Sniečkus kalbėjo apie maskvinio plenumo nutarimus, tarp kurių "pagrindinis klausimas — toliau didinti grūdų gamybą". Čia, pasak Sniečkus, savo indėlį turį įnešti ir "Lietuvos žemės ūkio darbuotojai", kitais žodžiais — kolchozininkai, sovchozų tarnautojai. Okup. Lietuvai nustatytas 1971 — 1975 metų tvirtas valstybinių grūdų paruošų planas — 160,000 tonų. Maža to — kiekvienas kolchozas ir sovchozas privalo ne tik įvykdyti planą, bet per penketį "parduoti" valstybei mažaisiais 35 proc. grūdų viršum plano padidintom kainom. "Plano negalima neįvykdyti" — būvė pabrėžta Maskvoje, priimė Sniečkus.

Kiti reikalavimai, liečią ir okup. Lietuvos kolchozininkus:

Prof. kun. Antanas Liūma, S.J., kalba Liet. Kat. Mokslo Akademijos suvažiavime New Yorke. Nuotr. P. Ažuolo

Italijos spaudoje apie Lietuvą

Lietuvos vardas Italijos spaudoje šiais metais yra skambėjęs ypatingai plačiai. Elta jau buvo skelbusi apie italų spaudos skiltyje išsamiai atpasakotas liepos mėn. iškilmes Vatikane, lietuvių koplyčią pašventinus. Lietuva, lietuvių paminėti ir kitais atvejais.

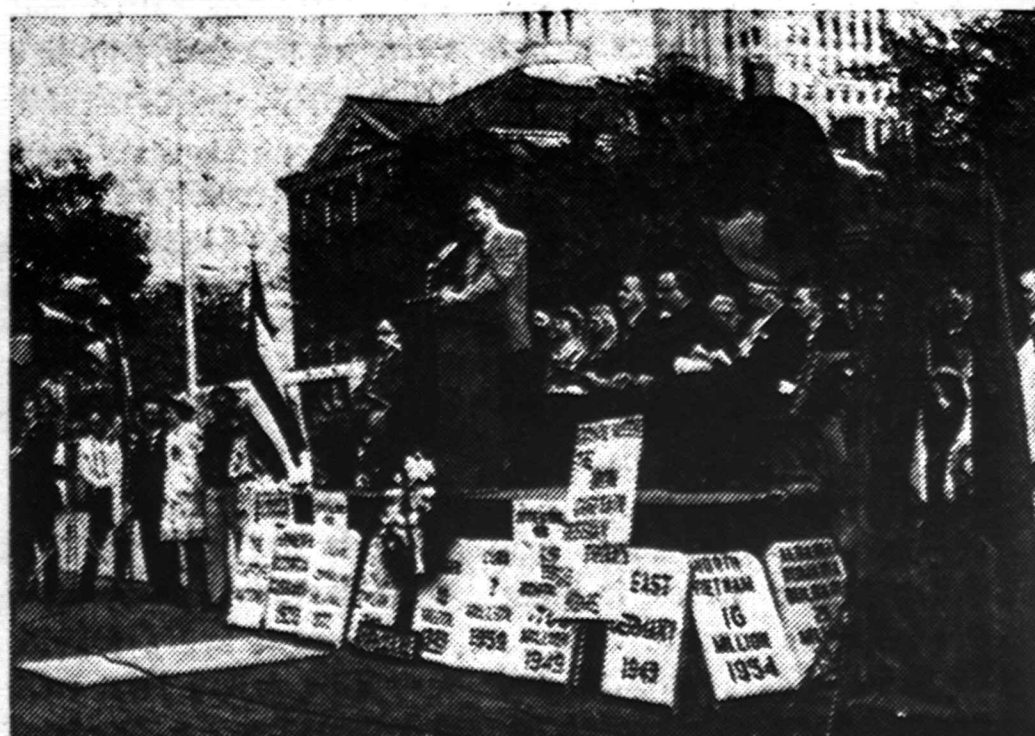
Romoje leidžiamas žurnalas *Concretezza* liepos 16 straipsnyje apie J. Tautų 20 m. suktą, prisiminęs Tautų Sąjungą, paminėjo ir Lietuvą, kuriai, jį sovietam okupavus, jau nebetenka būti pasaulinės organizacijos nariu. Žurnalas, *Russia Cristiana*, Milane, liepos mėn., pasinaudodamas "Partijnaja Zizn", atpasakoja ateistinės propagandos Lietuvoje bruozus. Romoje leidžiamas laikraštis "Israel" paminėjo Lietuvos žydų skundą — jų kreipimąsi į J. Tautų gen. sekretorių ir kitas įstaigas, prašymą leisti įsikurti Izraelyje.

Treviso mieste leidžiamo laikraščio "L'Azione" visas puslapis skirtas "Bažnyčiai Lietuvoje — jos dabartinei padėčiai". Išsiai pateiktas 40 lietuvių kunigų memorandumas. Taip pat, rėmeliuose, paskelbtos pagrindinės žinios apie Lietuvą, jos istoriją, dabartinę padėtį, Vliko veiklą. Pasinaudota informacijomis, kurias paskelbė Vatikane, 1951 m. išleistoji "Enciclopedia Cattolica", 7 tomas, straipsnis apie Lietuvą (psl. 1426-1435).

Italų katalikų biuletenis, leidžiamas šiaurės Italijoje, Treccate mieste, liepos 11 pirmame puslapyje paskelbė straipsnį "Šiaurės Italijos lietuvių susirinko Treccate mieste". Nurodyta, kad šiaurės Italijos lietuvių paminėjo popiežiaus 50 metų kunigystės įšventinimo suktą. 29-ją lietuvių kankinių — išvežimų suktą ir ta proga dar paminėta ir kun. Tasiaus Eremino 30-ji kunigystės suktas. Pateikti 1941 m. Lietuvoje įvykusių išvežimų į Sovietų Sąjungos gilumą, duomenys. Iškilmes šiaurės Italijoje telegramomis pasveikino Europos lietuvių vyskupas A. Deksnys, kardinolas A. Samore ir kt. Straipsnis baigiamas italų kalba išverstu Lietuvos tautos himno antruoju posmu.

(Elta)

Okup. Lietuvoje tėra du antikvaristai: vienas Vilniuje (J. Garelio g. 6) ir kitas Kaune, Liepos 21 d. g. 1 (E)

Pavergtų tautų minėjime Philadelphiaje kalba Pensilvanijos gubernatoriaus kabineto narys Mr. P. C. Hamilton. Nuotr. V. Šakūno

Lietuvių grupė pavergtų tautų minėjime Philadelphiaje. Pirmoje eilėje iš kairės — Philadelphiajos L.B. apylinkės pirm. Aušra Matulaitytė-Zerr. Nuotr. V. Šakūno

Jei "EGLUTĖ" užsaksys, Vaikui džiaugsmą padarysi — Skaitant nuotykius Pupučio, Valandos pavirs minutėmis.

Vasara eina per Kennebunkportą

(tąsa iš praeito nr.)

Valgykloje sutiksi ir svečių kunigų. Čia sumaniai reikiškesi kun. M. Vembrė iš Brocktono, Mass. Jis sukviesdavo žmones į rytines pamaldas ir net vadovavo tom pamaldom. Suorganizavo ir dainų vakarė ir šiaip reikalė visiem padėjo.

Iš Toronto vasarąjį Tėviskės Žiburių redaktorius kun. dr. Pranas Gaida, visada mielas ir santūrus, pamėgęs mokslą. Ir čia, grįžęs iš jūros, skaitė storas knygas ir rašė. Rašė kaip anas senų laikų "skribas" — plunksna, ne mašinėlė, ir parašė darbą "Krikščionis tarp kolektyvizmo ir individualizmo". Šias dideles mintis jis padės ant stalo Liet. Kat. Mokslo Akademijos suvažiavime Toronte.

Iš Montrelio trumpam buvo užsukęs kun. dr. F. Jučevičius, didelis saulės mėgėjas. Iš Philadelphiajos svečiavosi klebonas kun. A. Degutis, iš Pennsylvaniajos — klebonas kun. P. Sabas. Buvo sustojęs ir kun. J. Grabys su savo svečiais, pasirodė ir kun. I. Gedvila ir kun. P. Geiščiūnas.

Kelionė į jūrą
Nemaža svečių dalis yra pamėgę žuvalti. Tai jiems sudaro didelę pramogą. Apie tai susibūriavę kalba, aštrina savo pabūklus. Taip kartą susitarę išsinuomavo laivą ir išplaukė į atvirą jūrą (deep sea) žuvalti. Jūra tą dieną pasitaikė šurpi. Tai griebė ir sūpavo laivą. Vos išplaukus į atvirus vandenius, tuoj krito pirmosios aukos. Ir taip jas susupo, kad į nieką pavertė. Kiti garbingai išsilaukė prie meškerių ir į krančią atvežė apie 60 svarų žuvis.

Garsūs Maino vėžiai, bet jų gaudyti negalima. Ta privilegija suteikta tik unijos žvejams. Pakelėse lentos skelbia apie vėžius. Pasirenki vietą pagal savo pomėgius. Vieni lenda į paprastus trobesius, kur sienos išmuštos lentomis. Ten tik vėžys su būtiniausiais prieskoniais. Kiti sėdasi už stalo geram restorane. Belaukiant, kol išvirs vėžį, nejučia išmuša porą kokteilių, o prie vėžio paprašo tinkamesnio gėrimo.

Su kylančiom kainom, pakilo ir vėžiai. Dabar mažiausiai reikia 4-5 dol. O jei norėsi kiek daugiau pasilepinti, tai turėsi padėti ir dešimkę.

Kultūrinės pramogos

Visi kurorto miesteliai turi savo kultūrinės vakaro pramogas. Kennebunkporte veikia amerikiečių dramos teatras. Kiek toliau į pietus yra kitas dramos teatras. Yra lauko kinai, kinas mieste. Rengiami koncertai, kurių bent du buvo ir vienuolyno sodyboje.

Vienas buvo tuo įdomus, kad jo programą atliko jauni klie-

rikai iš St. Louis. Jie su gitarom dainavo moderniausią muziką, kurios dabar pilna visur. Ir tai buvo giesmės. Žmonių laukta labai daug, bet atsilankė mažokai. Rengė kažkokia tarpreglinę draugiją. Buvo ir kitas panašus liaudies dainų koncertas vienuolyno pievoje.

Vienuolynas turi kontaktus su vietiniais žmonėmis, organizacijomis. Štai Maine valstybė ir Kennebunkporto miestas mini 150 metų sukaktį. Didelis paradas buvo suorganizuotas liepos 31. Paradas prasidėjo iš vienuolyno sodybos. Suvažiavo čia visokiausio labo ir buvo tikrai amerikoniškas margašpalvis paradas.

Buvo vėliavų kolona, kur buvo nešama daugybė Maino valstybės vėliavų, viena Amerikos, kita Kanados ir Britanijos vėliavos. Grojo bent keli orkestrai — benai, pasipuoę gražiais drabužiais. Vežimuose važiuo kiti orkestrai ir grojo senoviškas praeito amžiaus melodijas. Įdomiausia buvo senų antikinių automobilių kolona, motociklistai, įsokios senos gaisrinės mašinos, seni tramvajai.

Si gausybė buvo sugarmėjusių ir vienuolyno pievas ir pasukų gromami nužygiavo pajūriais, pamariais.

Kultūrinių pramogų kasmet būna ir pačioje vienuolyno sodyboje. Čia vieną vakarą — liepos 23 — buvo išklaudyta senos lietuviškos liaudies dainos iš plokštelių. Gi rugpiūčio 1 buvo literatūros vakaras, ku-

riame dalyvavo Leonardas Andriekus, Nelė Mazalaitė, Paulius Jurkus.

Lietuvių diena

Tradicinė lietuvių diena — piknikas šiemet buvo rugpiūčio 2. Žmonių buvo kiek mažiau nei pernai. Pamaldos buvo Liurdo grotoje, o 4 val. popiet programą atliko Šonės Ivaškienės vadovaujami šokėjai.

Ona Ivaškienė kasmet atvyksta į šią lietuvių dieną ir atlieka su savo šokėjų grupe programą. Šiemet ji dar pasiėmė latvių ir skotų grupes. Visos trys pradžioje įžygiavo į aikštę, drauge pašoko vieną šoki. Atskirai pasirodė latviai, skotai ir lietuviai.

Latviai dažniau matomi, o skotai buvo bene pirmą kartą lietuvių tarpe. Jų šokiai labai skiriasi nuo lietuviškų. Jei lietuviai šokdami įjungia visą kūną, tai skotai didžiausią vaidmenį skiria kojom.

Gražioje sodyboje

Pranciškonų vienuolyno sodybą žmonės nuolat lanko. Vaziuoja į važiuoja. Daug jų užsuka paprastą dieną, o sekmdieniais suvažiuoja daug amerikiečių ir mišias.

Sodyba labai graži išpuošta, apsidinta gėlemis. Tai Tėv. Bernardino Grauslio darbas. Jis yra šio vienuolyno sodininkas, susodinęs tiek daug gražių žydinčių gėlių.

Visais svečiais rūpinasi Tėv. Jonas Dyburys, kuris nuolat skuba ir skuba, eidamas per plačius sodybos plotus. Virtuvėje šeimininkauja p. Chla-

mauskai su padėjėjų pulku. Maistas puikus. Tik valgyk. Bet taip yra — visi atvykę pradžioje leidžia sau daugiau užvalgyti, gi vėliau, kartą užlipę ant svarstyklių, jau darosi santūrus.

Važiuojant anais keliais, pamatai Maino valstybės mašinas. Ant jų ženklų parašyta — Vacationland. Taip, tikrai, — tai atostogų kraštas. Ten miela pakeliauti, lankyti išraižytus akmeningus pajūrius, stebėti stacijas uolas, surasti gražius smėlėtus pajūrius, pasiklausyti nesibaigiančio jūros ošimo. Bet atostogos baigiasi, ir reikia grįžti į miestus. Išvažiuos drauge pasiimti malonius prisiminimus ir norą — dar kartą ten sugrįžti. (p.j.)

Philadelphia, Pa.

Atsižymėjės karys

Karo audrai siaučiant Vietnamo, daug lietuvių jaunuolių garbingai atliko ir atlieka karinę tarnybą JAV kariuomenėje. Visa eilė yra jau ir galvą padėjusių kovojant su tuo pačiu raudonuoju priešu, kuris terioja ir mūsų tėvų žemę.

Neperšieniamis teko susitikti su vienu jaunuoliu, kuris išstarnavo Vietnamo fronte 13 mėnesių. Tai simpatingas, gražiai nuaugęs jaunas vyras, marinas Leonardas Jakaitis. Jo veide matosi žymės, liudijanties jo dalyvavimą kovos lauke.

Priešui užpuolus jo dalinį ir sunaikinus Leonardo valdomą

Už drąsą ir pasižymėjimą Vietnamo kare medaliu apdovanojamas marinas 1/cpl. Leonardas Jakaitis.

radio siustuvą, šis jaunuolis, rizikuodamas savo gyvybę, puola gėlbėti sunkiai sužeistus draugus, tempdamas juos į užnugarį. Grįždamas paimti naujai sužeistų, Leonardas išnešioja amuniciją dar kovojantiems draugams. Tačiau po kelių tokių sėkmingų suvaikšiojimų priešo kulka neaplenkia ir Leonardą. Sužeistas į galvą, ilgai gydosi ligoninėje, o viena iš skeveldrų palieka neišimta sunkiai prieinamoje vietoje kakle.

Už parodytą ypatingą drąsą, pasiukojimą, altruizmą ir pareigingumą Leonardas Jakaitis buvo apdovanotas Bronzos Žvaigždės ir "Purple Heart" medaliais.

Visiems trim Jakaičiams linkėtina sėkmės tolimesniame gyvenime. S.M.J.

Philadelphijoje ir apylinkėje Kultūros Židinio vajas metu aukėjo:

250 dol.: A. S. Saliai (išpildė pažadą aukoti 500).

200 dol.: Mrs. A. Bacanskos (anksčiau aukoj 100).

Po 100 dol.: Sklaidaičių šeima, F. V. Barų šeima ir Mrs. N. Monkaitis.

Po 50 dol.: J. Stelmokų, V. Mošinskų, P. V. Mašalaicių, K. Pliuskonų šeimos (šios šeimos pasižadėjusios aukoti 100), ponai Raugai (anksčiau aukoję 20), pasižadėję aukoti iki 100), E. Plavičiūtė (anksčiau aukojusi 100), B. V. Majauskai, W. Kaupas, D. S. Staniškis ir J. B. Karasakai (J. B. Karasakai jau išpildė pažadą — aukoj 100), A. Juzaičiai (anksčiau aukoję 50, viso aukos 200).

40 dol.: V. B. Jasinskai (pasižadėję aukoti 100).

37 dol.: V. Muraškos (pažadėję aukoti iki 100).

30 dol.: Ona Valaitienė (anksčiau aukoj 20, turbūt aukos iki 100).

Po 25 dol.: V. Volertų, Alg. Jonių, A. Vaškelių, J. R. Ardžui, A. B. Impulėnų, G. D. Dragūnų, S. A. Gečių šeimos (visos šios šeimos pasižadėję aukoti po 100), Dr. A. Smulkšytis (anksčiau aukoj 50, aukos ir daugiau), V. Buinis (pažadėję 100), P. V. Alekna, G. Ramanauskai, J. Grigalaukai, A. E. Binkiai, J. Baniai, Mr. Mrs. Albert McAler, Mrs. V. Janus, kun. K. Sakalauskas, M. Barniškienė ir J. Bubelis.

Po 20 dol.: Mrs. R. Cepulis, Mr. V. Begenis, V. O. Kryžauskai, V. I. Norkai (pasižadėję aukoti iki 100), Mrs. E. Kosteina, J. Gailos, Jankauskai, A. Norvaišai, Melnikai, A. Tarvydai, V. Matonai, G. Nasauskai, O. Morkutė, A. Kazlauskienė, P. Šidlauskas ir A. Marmekas.

Po 15 dol.: J. S. Gvazdinskai (pažadėję aukoti 100), A. Mažeikienė, M. Vaišniai, J. Klausai, A. Rumgaila.

Visiem aukojusiems teatylina Visagalis!

Jamžinkite save ir savo šeimos mirusius šiame kilniame darbe Dievo garbei ir Tėvynės labui. Paskubėkite dosnia auka, kad visi statybos darbai kuo greičiau pasistūmėtų pirmyn. Nepamirškite šių kilnių planų prisiminti ir testamentuose. Mūsų padėka ir maldos. Dabarties ir ateities kartos nepamirš Jūsų Aukos siųsti: Building Fund Franciscan Monastery, 680 Bushwick Avenue, Brooklyn, N.Y. 11221.

IŠ VISUR

— Prieškongresinės ateitininkų stovyklos vadovybė pakvietė skaityti paskaitas tėvą G. Kijauską, S. J., dr. V. Vygantą, Dr. A. Sužiedėlį, tėvą K. Trimaką, S. J., kun. dr. A. Paškų. Jie visi jau davė savo sutikimą. Visos stovyklos vadovas yra V. Kolyčius, ilgametis uolus ateitininkų sendraugijų sąjungos narys. Stovyklos komendantas — dr. Stasys Rūdis, jam talkins Sigutė Kavaliūnaitė — moterų vadovė, Pranas Baltakis — vyrų vadovas. Muzikine dalimi rūpinsis B. Prapuolenis, Aldona Rygelytė, vakarinė programa — Laima Nainytė ir Vytautas Kliorys, stovyklos administracija — Algis Juzukonis, Toronto. Be jų dar visa eilė studentų ir moksleivių taip pat ir MAS ir SAS valdybų nariai bus veiklūs stovyklos talkininkai. Tai Rimas Juzaitis, Gabija Juozapavičienė, Birutė Balčiūnaitė. Visą darbą koordinuos Povilas Zumbakis.

— Romoje koplyčios šventinio mieto, liepos 9, Sv. Kazimiero kolegijoje buvo sutarta išteigti pasaulio lietuvių katalikų sąjungą, kuri pavadinta "PLK bendrija". Jos valdybą išrinkti 10 asmenų: kun. V. Bagdanavičius, MIC, J. Baužys, tepingai išaugino ir mokslo savo abu sūnus. Visiems trim Jakaičiams linkėtina sėkmės tolimesniame gyvenime. S.M.J.

— Literatūros vakaras, kuriam dalyvaus net keliolika lietuvių rašytojų, įvyks Jaunimo centro didžiojoje salėje, Chicagoje, rugsėjo 4, penktadienį. Vakaras bus Chicagoje vykstančio ateitininkijos jubiliejinio kongreso kūrybinės programos dalis. Jame dalyvaus ir savo kūrybą skaitys šie mūsų rašytojai: Bernardas Brazdžionis, Antanas Vaičiulaitis, Julija Svabaitė, Aloyzas Baronas, Kazys Bradūnas, Mirga Pakalniškytė, Česlovas Grincevičius, Danguolė Sadūnaitė, Danutė Bindokienė, Laima Švėgždaitė. Literatūros vakarą bilietai įsigijami "Marginuose".

— Sol. Algirdas Brazis, baritonas, dainavęs eilę metų Metropolitan Operoje New York'e ir atlikęs pagrindines partijas Lietuvių Operos statomose operose, taip pat dainavęs keliose amerikiečių operų kompanijose, kurios savo metu buvo itin garsios, ir neskaitomoje daugybėje koncertų, be to, įdainavęs kelias plokšteles, atliks partiją lietuvių simfoniniame koncerte Orchestra Hall rugsėjo 5 Chicagoje. Dalyvaus ir kiti solistai.

— Dr. Henrikas Armanas atsiuntė sveikinimus Darbininkui iš Pietų Afrikos kur lankėsi atostogų metu. Aplanė ir operacinę salę, kur dr. Bernard padarė pirmą istoriją širdies transplantaciją.

— Vlioko seimas šiais metais numatytas Chicagoje, Bismark viešbutyje, gruodžio 5-6. (E.)

— Neringos stovyklavietės adresas: R. F. D. 4, Box 134 C, W. Brattleboro, Vt. 05301. Stovyklavietės naujas telefonas: (802) 254-9819.

Ateitininkų kongreso proga rengiamame simfoniniame koncerte rugsėjo 5 d. 8 v.v. Orchestra Hall salėje Chicagoje dalyvauja solistai, iš k. į d. Stasys Baras, D. anutė Stankaitytė, Algirdas Brazis ir Jonas Vaznelis. Prie pianino muz. Alvydas Vasaitis. Koncertui diriguoja Vytautas Marijošius.

VYČIŲ SEIMAS CHICAGOJE VYKSTA RUGPIŪČIO 20-23

Sheraton viešbutyje Chicagoje šią savaitę vyksta Lietuvos vyčių metinis seimas. Delegatai suvažiuos iš visų JAV miestų, kur tik yra vyčių kuopos. Posėdžiai bus rugpiūčio 21 ir

22 priešpieit. Paskutinis posėdis bus sekmadienį, rugpiūčio 23, popiet.

Penktadienį ir šeštadienį mišios bus laikomos viešbutyje, gi sekmadienį iškilmingos seimo baigimo mišios bus Aušros Vartų bažnyčioje, po pamaldų — pusryčiai parapijos salėje.

Pirmas vyčių priėmimas bus rugpiūčio 20, ketvirtadienio vakarą, ekskursiniam Trinidado laive. Ten bus šokiai ir vaišės, plaukiojant laivui ežere. Kas nori dalyvauti, šiam pasivažinėjime laivu, gali kreiptis į parengimo pirmininką: Leon Paukštą, tel. WA 5-0853.

Penktadienį, bus priėmimas L. Vyčių sode ir salėje. Pradžia 8 v.v. Bus pagaminta gardžių lietuviškų valgių, šokiama gro George Joniko orkestrais. Bilietų kaina vienam asmeniui — 3.50 dol. Bilietų galima užsisakyti pas Estelle Rogers, tel. WA 5-3948.

Šeštadienio vakarą visi kviečiami dalyvauti tradiciniame "Inaugural Ball" viešbučio East Room salėje. Šokiama gro net du orkestrai, bus įvairi programa. Moterys gali dėvėti ilgas arba trumpas sukneles. Vietas rezervuoti pas Vincą Samaską, tel. 521-4558. Bilietų kaina vienam asmeniui — 4 dol.

Seimas baigiasi sekmadienio vakarą, rugpiūčio 23, iškilmingu banketu viešbučio Grand Ballroom. Bankete dalyvaus ir žymūs svečiai. Bus išdalinti pasižymėjimo medaliai. Vienas medalis, skiriamas labiausiai pasidariusiam Lietuvos labui, bus įteiktas JAV kongresmanui. Banketo rengimui vadovauja Andy ir Dolores Yunis, tel. 323-1198.

Viso seimo pirmininku yra Algirdas Brazis, pas jį galima rezervuoti bilietus į visus priėmimus, parengimus. Jo telefonai: 598-6193 arba 598-9661.

Sportininkų pagerbimas bus rugpiūčio 21, penktadienį, priešpiečių metu Sheraton viešbutyje. Dalyvaus ir kalbą pasakys Feliksas Kriaučiūnas. Gi Feliksas Kriaučiūnas yra tas sportininkas, kuris dalyvavo Lietuvos krepšinio rinktinėje. Si rinktinė 1937 ir 1939 laimėjo Europos krepšinio pirmenybes. Be jo dar buvo ir šie Amerikos lietuviai: Talzūnas, Zukas, gi 1939 metais prie jų prisidėjo: Budriūnas, Ruzgys, Lubinas, Jurgėla, Savickas, Knasas, Giedraitis. Iš jų Feliksas Kriaučiūnas gyvena Chicagoje ir Chicago policijos jaunimo skyriuje eina atsakingas pareigas. —E.P.

Aštuntojo Ateitininkų Federacijos kongreso metu Chicagoje rugsėjo mėn. 5 d. 8 v.v. įvyks simfoninis lietuviškos muzikos koncertas ORCHESTRA HALL 220 So. Michigan Ave.

Diriguoja prof. Vytautas Marijošius. Girdėsime pirmą kartą šiame kontinente atliekamą Ciurlionio simfoninę poemą Jūra, Jakubėno Miško šventę iš baletu Vaivos juosta, Beethoveno koncertą, tercetą bei kvartetą iš operos Fidelio. Dalyvauja pianistas Antanas Smetona, solistai Danutė Stankaitytė, Stasys Baras, Algirdas Brazis, Jonas Vaznelis. Groja Chicago simfoninis orkestras.

Bilietų kainos: parterėje — 8 ir 7 dol.; I balkone — 7 ir 5 dol.; II balkone 3 dol. Ložėje 6 vietos — 90 dol. Užsakant bilietus paštu, čekį prašome rašyti: Lith. R. Cath. Federation Ateitis ir kartu su sau adresuotu voku ir pašto ženklų siųsti šiuo adresu: MARGINIAI, 2511 West 69th Street, Chicago, Illinois 60629, telefonas PR 8-4585.

Jeruzalė - senovėje ir dabar

Jeruzalė. Jeruzalė ...

Kiekvienas kelias, vedas į Jeruzalės miestą, sudaro nepaprastą reginį: bokštų bokštai, bažnyčios, pilys ir seni mūrai aplink miestą... Tai senamiestis. Istorijos eigoje ten būta žydų, asirų, babiloniečių, egiptiečių, graikų, romėnų, persų, saračenų, prancūzų ir anglų armijų. Kiekvienas nugalėtojas Jeruzalę paliko kokį nors prisiminimą.

Jeruzalė savo senumu siekia net 3000 metų. Pagal seną žydų tradiciją ji buvo vadinama Salem — Taika ir buvo karaliaus Melchizedeko sostinė. Karalius Dovydas ją padarė politiniu bei religiniu Izraelio centru 1058 prieš Kristų.

Siemet sukanka 1900 metų nuo Kristaus išpranašauto Jeruzalės išgriovimo. Ji buvo išgriauta romėnų karvedžio Tito 70 metais.

Jeruzalė šiandien

Šiandien piligrimui, turistui, žurnalistui Jeruzalės miestas atsiveria su aukštais mūro sienų smaigaliais ir vartais. Pro vienus tokius vartus keleivis įžengia į senamiestį, kurio kasdieninis gyvenimas yra toks, koks buvo dar Kristaus laikais. Šiauromis, vingiuoto-

BENVENUTAS RAMANAUSKAS, O.F.M.

tomis, dažnai aukštyrų ir žemyn vedančiomis gatvelėmis reikia žingsniuoti. Dar ir šiandien ten pamatysi asilą, nešantį savo sunkią naštą, ar kupranugarį su krovniais... Sukinėjasi įvairūs pirkliai, siūlydami savo prekes. Oras — tvankus, atsiuoda aiviena, kava, aliejum, įvairių šalių, rasių ir religijų žmonės, apsirengę spalvingais drabužiais, tik skuba, eina... knibžda...

Praeities šlovė

Einant per šias siauras senamiestio gatveles, dažnam žmogui nejučiomis pro jo sėklą praslenka šimtmetis po šimtmečio... Rodos, jis mato karalių Dovydą ir Saliamoną. Rodos, girdi karo vežimų triukšmą, karališkų švenčių iškilmes ir arfų melodijas. Mato ir šventyklą, rabinų būrius ir aukojamus gyvulius. Girdi palapinių šventės trimitus, piligrimų maldas ir raudas, teisingumą, kunigų, pranašų perspėjimus. Pamažu pro šali, akmenimis ir griuvėsiais, slenka Izraelio istorija...

Ir akmenys čia kalba

Tačiau ir akmenys čia kalba apie krikščionišką Jeru-

zalę. Ji yra krikščionybės lopšys, priebėga ir židinys. Šiame mieste Kristus gyveno, kentėjo, mirė, prisikėlė ir darė didelius stebuklus.

Šiandieninės Sv. Onos bažnyčios vietoje 1871 metais bekasinejant buvo užtikta erdvus vandens tvenkinys. Į jį leidžiantis, reikėjo lipti žemyn 16 laiptų. Tvenkinys turėjo būti dalis buvusio Betsaidos tvenkinio netoli Avių vartų. Jis tu-

gą įspūdį. Milžiniškas pastatas su akmenų likučiais turi 480 metrų ilgio ir 300 metrų plotį.

Kai Kristus Verbų sekmadienį įžengė į Jeruzalę, farizėjams pasakė: "... jei minia tylės, akmenys šauks!" Ir šiandien tie akmenys iškalbingai byloja. Iš jų kalba šimtmečiai. Šventyklos aikštė Jeruzalėje savo praeitimi yra viena turtingiausių vietovių pasaulyje.

Saliamono šventykla

Iki Dovydo laikų žydai šven-

Kistas Grabo, bažnyčia Jeruzalėje

rėjo penkis prieangius, kuriuose "gulėjo daugybė sergančių, aklų, raišų, džiūstančių ir laukiančių vandens pajudėjimo." Į šią ligonių susitelkimo vietą buvo atėjęs Kristus ir pagydė paraližuotą žmogų, sergantį savo liga trisdešimtą tuonerius metus. Kristus jam tarė: "Kelkis, imk savo guolį ir vaikščiok!". Žymus Jeruzalėje buvo ir Siloės tvenkinys. Išganytojas subatos dieną pagydė aklą gimusį žmogų sakdamas: "Eik, nusiplauk Siloės tvenkinyje!"

Ir akmenys čia primena Kristaus žodžius: "Jeruzalė, Jeruzalė, kuri žudai pranašus ir užmuši akmenimis tuos, kurie tau siūst, kiek kartų aš norėjau surinkti tavo vaikus, kaip višta surenka savo viščiukus, ir tu nenorėjai..." (Mat. 23, 37).

Kalba šimtmečiai

Daug dalykų nuo Kristaus laikų Jeruzalę atsirado ir vėl pradingo; jų tarpe: romėniškas Hadriono miestas su forumu, teatru ir šventove; Konstantino ankstyvųjų krikščionių miestas su didinga Sv. Karsto bazilika Alyvų kalne; El-Ak-sa ir Omar — musulmonų maldos namai; viduramžių kryžiaus karo dalyvių tvirtovės ir t.t. Visa tai savo relikvijomis išsiskiria iš žemės.

Jeruzalės šventyklos aikštė ir šiandien visiem daro didin-

tyklų neturėjo. Karalius Dovydas nutarė šventyklą pastatyti. Tačiau padėjo tik pamatus... Tik jo sūnus Saliamonas ant Marijos kalno 966 m. prieš Kr. ją pastatydino. Istorijoj ji vadinama Saliamono šventykla. Daugiau kaip 400 metų stovėjo šis pastatas, kol karalius Nabuchodonosaras 586 m. jį sugriovė ir šventuosius indus išgabeno Babilonijon. Po 70 metų grįžė iš Babilonijos nelaisvės, žydai pastatydino kitą šventyklą, bet ji jau nebebuvo tokia puošni, kaip senoji. Joje jau nebebuvo Sendoros skrynios.

Juokeliai

Laimėjimai

Du prekybininkai susitinka bendram priėmimui.

— Girdėjau, kad neseniai grįžai iš Las Vegas? Kiek dolerių parsivežei?

— Pusę milijono.

— O! Tai jau didelis pasisekimas!

— Nepasakyčiau. Buvau nuvažiavęs su pilnu milijonu.

Kieno motina?

— Klausyk, brangioji, aš esu labai kantrus, bet ta pagyvenusi moteris, kuri prieš dešimt metų atvyko pas mus tik savaitę, turėtų iš čia išvykti. Pasakyk savo motinai, kad ji pasiieškotų kitur buto.

— Mano motinai? — nustebo žmonelė. — Aš maniau, kad tai tavo motina...

Apskaičiavimas

Banke prie langelio prisistatė pilietis ir paprašo paskolinti vieną dolerį. Tarnautojas, pripratęs prie visokių klientų norų, paklausė kiek šis turis užstatą.

— Aš turiu 50,000 dol. vertės taupymo bonų.

Gavęs dolerį, jis tuos bonus ir užstatė.

Po metų pilietis grįžta ir grąžina dolerį su 6 centais procentų. Tarnautojas neiškętęs užklausa:

— Jei turi 50,000 dolerių vertės bonų, kodėl skolinies iš banko vieną dolerį?

— Na, o kur aš daugiau išsiuomoti saugų seifą šiems bonams laikyti pigiau negu 6 centai už metus?

Ištirtas metodas

Jaunuolis nusiskundė, kad mergina atmetė jo pasipiršimą.

— Tai ką, eisi nusišauti?

— Ne. Tokiais atvejais aš paprastai skandinusi.

Atstatytoji šventykla

Žydams patekus po romėnų jungu, karalius Erodas Didysis leido jiems šventyklą atstatyti ir padidinti, idant ji atgautų pirmąją didingumą ir puošnumą... Darbas truko 8 metus. Tai buvo gražiausias pastatas Azijoje. Kartu ten buvo pastatyta Antonijaus pilis bei kitos tvirtovės.

Viso pasaulio žydams toji šventykla yra brangenybė, jų stiprybės šaltinis. Kur jie begyventų, meldamiesi vis atsigrežia į Jeruzalę, į savo šventyklą.

Kristus šventykloje

Ši vieta yra brangi ir krik-

ATSAKYMAI TEISINIAIS KLAUSIMAIS

Adv. Dr. M. ŠVEIKAUSKIENĖ sutiko šiam laikraštyje duoti paaiškinimų ir patarimų teisiniais klausimais Darbininko skaitytojams. Klausiant reikia pažymėti, ar skaito Darbininką. Klausimai siųsiti jos adresu: Dr. M. L. Šveikauskas — Attorney-at-Law, Co-operative Bank Plaza, 1864 Centre Street, West Roxbury, Mass. 02132.

TĖVAS PARDUODA MOTINOS ŪKĮ

Klausimas

Mūsų motina atvyko į Ameriką prieš 65 metus, kai dar buvo visai jaunutė. Ten, kur gyveno, lietuvių buvo mažai ir ji ištekojo už vietinio amerikono — ūkininko sūnaus. Mes esame tik dvi seserys. Kai augome, motina su mumis stengėsi kalbėti lietuviškai, nors ji ir amerikoniškai gerai kalbėjo. Mes išmokome ne tik lietuviškai kalbėti, bet ir skaityti ir šiaip taip rašyti.

Kai tėvas buvo 45 metų amžiaus, jis dirbo prie geležinkelio. Vieną dieną įvyko baisi nelaimė ir jis pasiliko be vienos kojos. Gavęs kiek pinigų, bet nedaug. Motina sunkiai dirbo, taupė, dėjo centą prie cento. Kai ji mirė 1969 pavasarį, ji paliko nedidelį ūkį (farmą) ir geroką sumą pinigų ir "bonds". Ji, būdama labai tvarkingo būdo, buvo surašiusi testamentą, pagal kurį paliko mūsų tėvui savo ūkį, o mum — dukterim — visą savo turimą pusiau, lygiomis dalimis.

Motina mirus, nutarėme, kad tėvas apsigyvens pas mano seserį, nes jos vaikai jau suaugę ir ji yra našlė. Tėvas nelabai norėjo apsigyventi pas seserį, arba pas mane. Jis yra užsispyręs ir su juo sunku susikalbėti. Po kelių mėnesių, mano seseriai nuvažiavęs tėvo aplankyti, jis jai pranešė, kad jis pasirašė popierius farmai parduoti. Sako, toks agentas pas jį buvo atvažiavęs ir kalbėjęs parduoti. Jis ir sutiko. Kai jis seseriai pasakė už kokią kainą jis pardavė motinos taip brangintą ūkį, ta vos nenumirė. Tiesiog, grašiai.

Sesuo man patefonavo, aš tuoj pat nuvykau pas tėvą ir mes visi pradėjome tartis, kaip iš tos nelaimės išsigelbėti. Sesuo paskambino agentui ir jam pasakė, kad tėvas nutarė ūkio nebeparduoti. Tas pradėjo ją kloti paskutiniaisiais žodžiais ir grasinti. Mes su tėvo pasirašytais popieriais nuvažiavome pas advokatą, mano vyro gerą pažįstamą. Tas pasakė nesineruoti ir laukti, kas čia bus toliau.

Kai testamentas liko teismo patvirtintas (probate), prasidėjo tikras pragaras. Tas žmogus, kuris norėjo pirkti tėvo ūkį, padavė tėvą į teismą, reikalaujamas, kad tas ūkis būtų jam pervestas. Tėvas pradėjo gintis, kad jis nesuprato, ką pasirašęs, kad agentas jį vertęs pasirašyti. Mūsų advokatas apsiėmė mūsų reikalą ginti, bet mes išpėjo, kad reikalas yra labai sudėtingas ir kompliktuotas.

Chicagoje pavergtų tautų savaitės proga surengtame parade buvo šis Balzoko kultūros muziejaus automobilis su įrašu apie kons. dr. P. Daužvardį. Iš k. į d. Kazimieras Baltiraitis ir jo žmona, Lietuvos gen. konsulas dr. Petras Daužvardis ir J. V. Bertasiū.

Prašome mums parašyti, ar Tamstos nuomone, tėvas galės išgelbėti savo ūkį ir jei teismas išskytų jam parduoti ūkį "pirkėjui", kas atsitiktų, jei tėvas vistiek nesutiktų tai padaryti. Juk į kalėjimą niekas jo nesodins, senį ir be to dar invalidą. Jei jis nesutiks pasirašyti, kas gali jį priversti? mes tą patį klausimą esame pastatę savo advokatui, o jis tik mums sako: "Wait and see. Sit tight". (Palaukite ir pamatysite. Nieko nedarykite). Žinome, kad šis mūsų laikas gali būti Tamstai neaiškus, nes jis yra pusiau amerikoniškai ir pusiau lietuviškai parašytas. Jei dėtu-mėt į laikraštį, prašome laiką ištaisyti dabartine lietuvių kalba ir prašome mūsų pavardės neminėti. Jei galėtumėt, prašome atsakyti laišku.

Seni lietuviai, Wisconsin valstija

Atsakymas

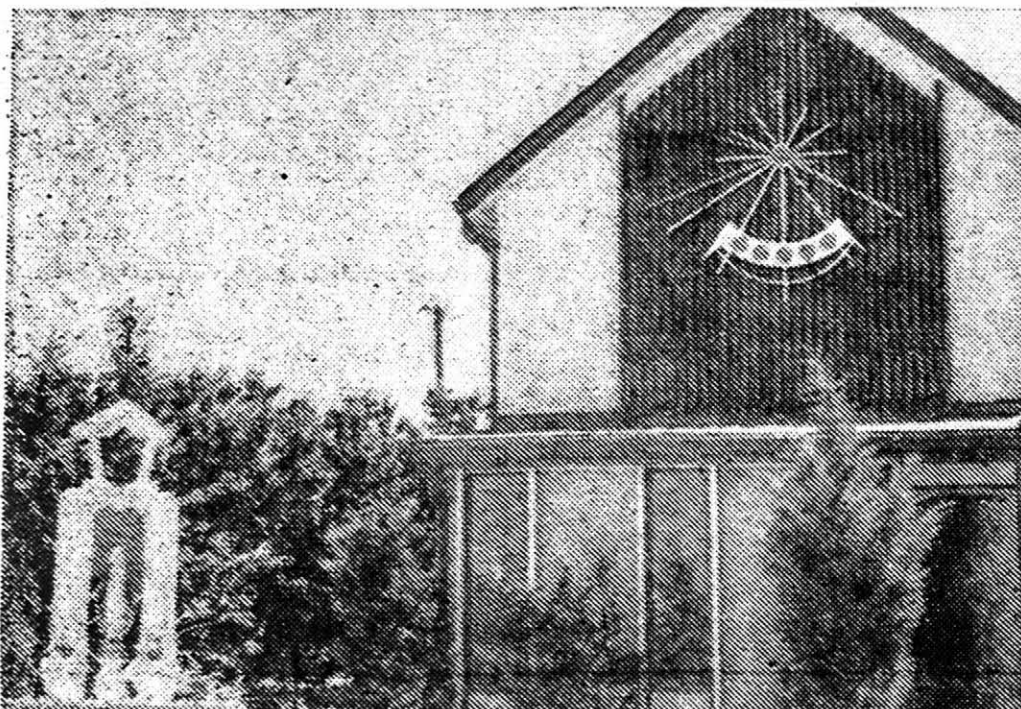
Asmeniškais laiškais neatsakau. Jei klausimas yra bendro pobūdžio ir gali būti idomus skaitytojams, aš jį atsakau per laikraštį. Man, be to, nesinori kištis į kito advokato vedamą reikalą. Jei Tamstos advokatas pataria nesineruoti ir laukti, — taip ir patartina daryti.

Bendrais bruožais: paprastai, tas faktas, kad dokumentus pasirašęs asmuo sakosi nesupratus ką pasirašęs, negelbsti tokioje situacijoje. Jei žmogus yra tos nuomonės, kad jis nesupranta jam pateikiamą pasirašyti dokumentą, jo pareiga yra pasisaukti pagalbos. Jis turi kreiptis pas advokatą arba bent pas savo šeimos narį, kuris jam gali perskaityti dokumentą ir išaiškinti kame dalykas.

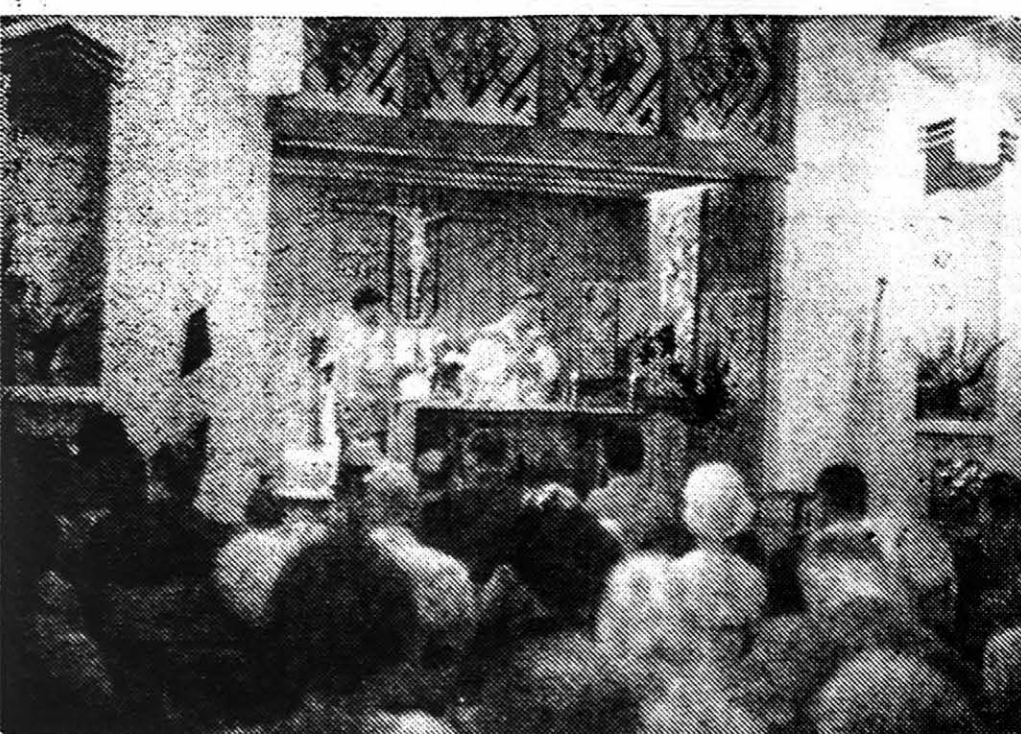
Iš Tamstos laiško sprendžiu, kad Tamstos tėvas nėra ateivis, o čia gimęs, ir todėl manau, kad teismas bus tos nuomonės, kad jis suprato, ką pasirašęs, bet dabar gailisi tai padaręs. Tai nėra joks pasiteisinimas. Matyti, pirkėjas kreipėsi teismu vadinamo "specific performance" reikalu. Tai reiškia, kad jis prašo teismo įsakyti Tamstos tėvui jam pervesti jam parduotą ūkį. Jei teismas nutars, kad ūkis turi būti pervedamas pirkėjui, tada, jei Tamstos tėvas nesutiktų pasirašyti nuosavybės popierius (deed), teismo nutarimas (decree) bus užkreduotas vadinamoj "Registry of Deeds" įstaigoj ir viskas bus legalu ir be tėvo parašo.

Beje, nežinau kada Tamstos kreipėtės pas advokatą. Jei dar buvo laiko tai padaryti, Tamstos tėvas galėjo atsisakyti testamentu jam palikto ūkio ir pareikalauti įstatymų jam numatytos mirusios žmonos palikimo dalies. Tada jis nebūt buvęs ūkio "savininkas", ir pirkėjas negalėtų reikalauti "specific performance". Mat, kiekvienas našlys arba našlė daugumoj valstijų turi teisę atsakyti mirusio vyro arba mirusios žmonos jam arba jai testamentu paliktos dalies ir pareikalauti, vietoj jos, įstatymų jam arba jai pripažįstamos dalies (statutory share). Toks nusitarimas teisiškai yra vadinamas "election" ir įstatymai numato laiką per kurį tai gali būti padaroma.

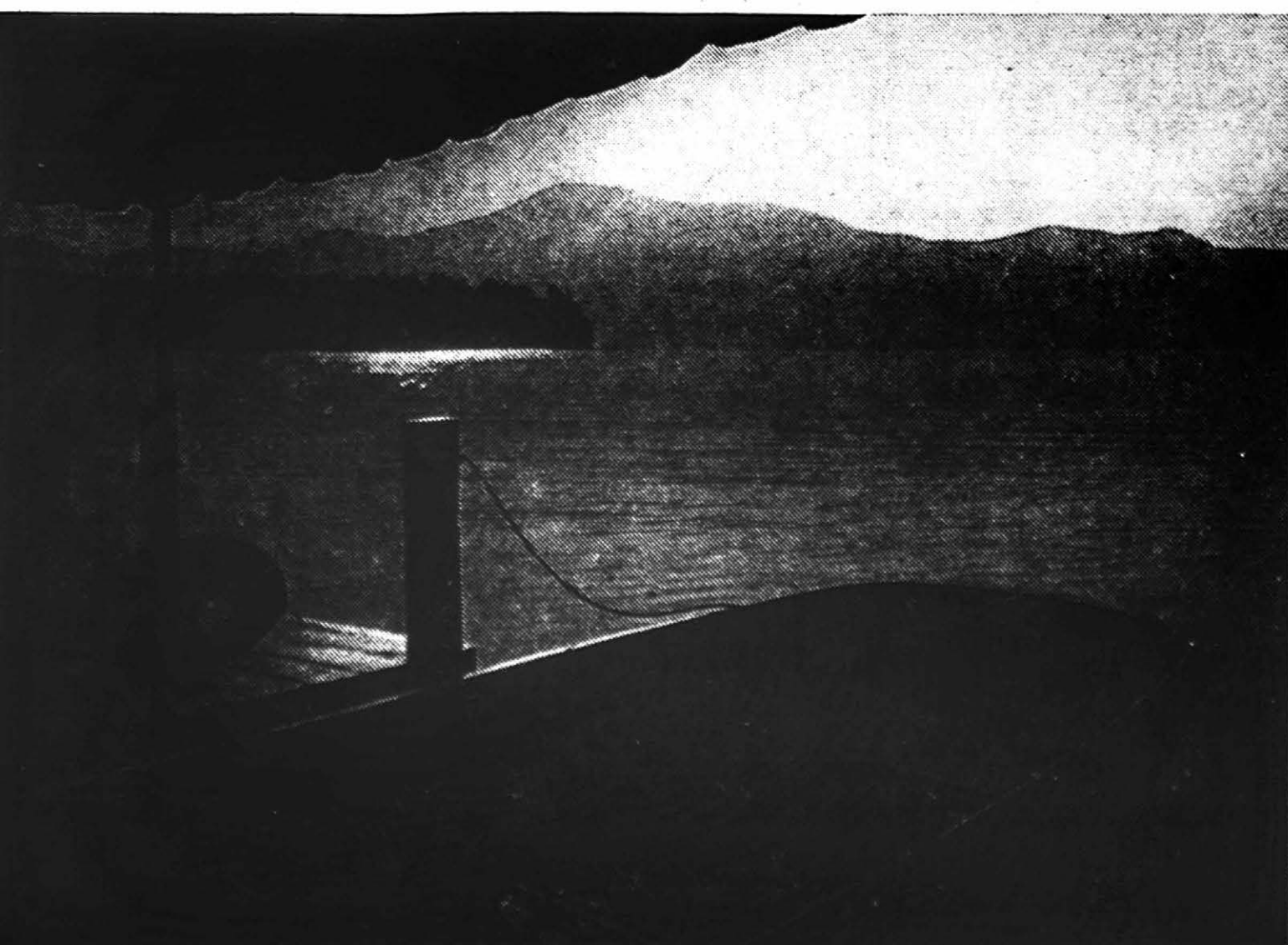
Nežinodama detalių negaliu Tamstai pasakyti, ar tai galėjo būti padaryta Tamstų atveju. Patariu šiuo klausimu pasikalbėti su savo advokatu.

Lietuvių parapijos bažnyčia St. Catherine's, Ont. Kanadoje. Parapiją tvarko pranciškonai. Parapijai vadovauja Tėv. Barnabas Mikalauskas, O.F.M., kuris yra daug nusipelnęs kolonijai ir visai pranciškonų provincijai.

Parciunkulės atlaidai St. Catherine's lietuvių parapijos bažnyčioje. Mišias aukoja vietos vysk. McCarthy. Jis taip pat pasakė ir gražų pamokslą apie Marijos garbinimą. Abi nuotraukos Tėv. Juvenalio Liaubos, O.F.M., kuris taip pat dalyvavo atlaiduose.

Gražusis George ezeras. Čia yra Slyvny vasarvietė. Informacijos reikalais skambinti: Blue Water Manor, Diamond Point, N.Y. 12824; (518) NH 4-5071. Nuotr. V. Mažello

A. + A. Jonui Butkui

mirus, jo žmonai Anei, taip pat ir kitiems šeimos nariams, netekus brangaus vyro ir tėvo; reiškiam gilią užuojautą ir kartu liūdimė.

Motiejus Simonaitis su šeima
Doma ir Vladas Simonaičiai

Kultūros židinio — Jaunimo centro statybos fondo popietės vyksta kiekvieną penktadienį 12:30 val. popiet Richmond Hill salė, 117-07 Hillside Ave., (Myrtle ir Jamaica Ave. kampas). Informacijai skambinti 668-1774.

SPARNUOTI LIETUVIAI — DARIUS IR GIRENAS. Petro Jurgėlos parašyta knyga. Plačiai vaizduoja pasirengimą žygiui, skridimą ir jų tragišką žuvimą Vokietijoje. Surinkta platūs spaudos atsiliepimai. Knyga turi 384 psl., 81 nuotrauką ir 5 brėžinius. Irišta į kietus viršelius.

Knygos yra vos keliolika egzempliorių. Kaina 7 dol. Gaunama Darbininko administracijoje.

SOUTH BOSTON SAVINGS BANK

Inkorporuotas 1863

460 West Broadway, South Boston Massachusetts

"Kur tūkstančiai taupo milijonus"

ALFRED W. ARCHIBALD
President

Šio banko direktorių taryboje yra Lietuvos garbės konsulas adv. A. O. Šallina ir adv. Jonas J. Grigalius. Reikale su patarnautojais galima susikalbėti ir lietuviškai. • Turtas (Assets) virš \$175,000,000.

Current dividend 5½% on all accounts.

Dabar moka 5½% už visų rūšių taupomus pinigus.

Vasaros atostogos prie Atlanto

KENNEBUNKPORT, MAINE, garsiajame atostogų krašte, kviečia vėl visus poliusi sveikame, atgaivinančiame ore. Priimame pavienius asmenis ir šeimas labai palankiomis kainomis. Šiemet turėsime ir moderniai įrengtų kambarių, su privačiomis voniomis, dušais ir tt. Sezonas: birželio 26 — rugsėjo 7 d. Dėl rezervacijų bei informacijų kreiptis: Franciscan Monastery, Kennebunkport, Maine 04046 (Tel. 207-967-2011).

GERIAUSIAI PAILSĖSIT PER SAVO ATOSTOGAS
CAPE COD - OSTERVILLE

KURORTE PRIE ATVIRO ATLANTO Jūros PLIAŽO
— GRAZIOJE LIETUVIŠKOJE

JANSONŲ VASARVIETĖS VILQJE

AUDRONĖ

87 East Bay Rd., Osterville Cape Cod, Mass. 02655
Tel. (Area 617) 428-8425

- Vili Audronė yra apsupta didelio pušų, beržų ir kt. dekoratyvinių medžių parku. Daug vietos poilsiui ir žaidimams.
- Erdvūs kambariai, rami ir jauki aplinkuma.
- Visai arti šiltos srovės, privatus atviros jūros pliažas (7 minutės pėsčiom).
- Geras lietuviškas maistas.

Atidroma vasarajimui nuo birželio 20 iki rugsėjo mėn. 7 d. ir jau dabar priimami užsakymai.

Kreiptis: DR. ED. JANSONAS — 15 ROSEDALE ST., BOSTON, MASS. 02124 (telef. 288-5999), o po birželio 23 d. tiesiai į vilą AUDRONĖ — CAPE COD, MASS., MARIJA JANSONAS.

Vieš maloniam kviečiami atvykti į šią gražiausią ir didžiausią Cape Cod žalumynuos paskendusią lietuvišką pajūrio vilą.

Pasaulio Liet. Gydytojų Sąjungos išleistas 3 spalvų ženklelis Lietuvos okupacijai priminti. Ženkleliai lipinami ant laišku. 100 ženklelių už 1 dol. Platintojams nuolaida. Kreiptis: Darbininkas, 910 Willoughby Ave., Brooklyn, N. Y. 11221.

NAUJAI GAUTOS KNYGOS

Šiluva Žemaičių istorijai, I. mas tomas. Kun. St. Ylos, kietais viršeliais, 295 psl., 5 dol.

Numizmatika, J. K. Kario studija apie Lietuvos ir kt. šalių pinigų, kietais viršeliais, 340 psl., 15 dol.

Pauliaus Augiaus meniškas albumas, didelio formato, 17,50 dol.

Išdžiūvusi lanka, A. Barono novelės, 4,50 dol.

Laužai liepsnoja vakaruose. Skautų meniškas albumas, didelio formato, 3 dol.

Prisiminimų fragmentai, K. Musteikio, 2,50 dol.

Lemtingos dienos, J. Jaškauskio, 2,50 dol.

Lituanistikos darbai II, J. Balio, 2,50 dol.

Sparnuoti lietuviai — Darius ir Girėnas, P. Jurgėlos, 7 dol.

Nutuliosios dienos, Žemaičių Antano, 1 dol.

Vilnius lietuvių liaudies dainose, Paruošė G. Krivickienė, 5 dol.

Sakykim, vyrai, taip nebuvo, B. Zumerio satyriniai apsakymai, 2 dol.

Agonija, J. Gliados, II-roji laida, 5 dol.

Šios bei kitos knygos ir leidiniai gaunami Darbininko administracijoje.

Dainuojam su Lione, įdainuota Juodytės solo ir duetai: Kur bakūžė samanota, Supinsiu dainužė, Dukružėlė, Gegutė raiboji, Mamytė, Spragilų daina, Aš bijau pasakyt, Šventė, Agnelė, Oi greičiau greičiau, Gyvenki, juokis ir mylėk, Vai putė, putė, Apynėlis, Pradalgiuose, Pamyliu vakar, Plaukia sau laivelis. Mono, galima groti ir stereo, kaina 5 dol. Daugiau užsakant, duodama nuolaida. Gaunama Darbininko administracijoje.

Gimtinės dangus. Lietuvių kompozitorių lengvos muzikos įrašyta 12 dainų: Gimtinės dangus, Jūra gimtoji, Prie lauko, Linksmais medžio-tojas, Kelionės daina, Žaliasis potvynis, Grįžtant į uostą, Čipolinas, Vėjas pusto kopū smiltis, Prie apleisto namo, Šiaurės atradimas, Skaumas. Dainuoja solistai. Išleido Lietuvių Radijo Montrealyje. Kaina 5 dol.

Kultūros židinio, 361 Highland Blvd., Brooklyn, N. Y., telefono numeris yra 827-9865.

LB Woodhaveno apylinkė pagamino ženklelį klijuoti ant automobilio lango (de-cal):

auko spalvos rėmuose, baltas vyris raudoname fone. Dydis: 2½x2 inč. Galima užsisakyti paštu pristūniant \$1.00 už ženklelį — DARBININKO administracija, 910 Willoughby Ave. Brooklyn, N.Y. 11221.

H. W. MALE

EXP NITE CLERK — steady work nice working conditions hours 12 to 8 PM. Good salary and fringe benefits. Pelham Gardens Motel — 2410 Grace Ave. Bronx. Call 231-2300

Work near home SECOND COOK 6 day week 3 PM to 12 PM excellent working conditions, Casa Felici 288 Larkfield Road East Northport, L.I. Call: 516 AM 1-4880, Mr. Cimino

EXPERIENCE MAINTENANCE Mechanic on elevators Steady work Union shop 40 hours overtime plus benefits McGlynn Hays, Inc., 62 Grand Street, New York, Call: WA 5-8420

TRUCK MECHANIC Gas engines Permanent. Shift work top pay All Benefits Sealand Service Co., 320 Maspeth Avenue, Brooklyn, New York Call EV 8-38 10 Mr. Stephens Bet. 1 PM and 3 PM

MECHANICS AUTOMOTIVE FOREIGN CARS Good hours, top wages, no Saturdays EUROPEAN AUTO SALES 1517 Route 46 Parsippany, N.J. Call 201-335-5300 Ask for Ray or Dick.

ASPHALT WORKERS Exp. Laborers, Rakers, Dump truck drivers. Salary open. 516 HA 3-2133

Superintendent 3 years experience salary open. Apply: St. Joseph Hill Academy, 850 Hylan Blvd. Staten Island, N.Y. Interviews 8:30 AM to 1 PM.

Exp diemaker, die repairmen, die casters and inspectors day & night shift. Sterling Die Casting Co., 743 39th St. Brooklyn, N.Y. — 435-1420

FILATELISTAI!

Sinčiame Lietuvos pašto ženklus Jūsų pasirinkimui. Rašyti: Baltic Stamps, P. O. Box 127, Toronto, 19, Ont., Canada.

V. Tomkus

700 Ocean Dr.

Juno Beach

North Palm, Fla. 33403

arba skambinkite

(305) 844-3388

GLEN SPRINGS ACADEMY

WATKINS GLEN, N. Y.

in the heart of the Finger Lakes

A new exciting venture in secondary education. Boys grades 9-12. Small classes, seminars, stimulating faculty. For the most part, students will be able to progress through their courses at their own rate of speed. Students work as well as study. In addition to the standard curriculum, each boy at Glen Springs is encouraged to develop his special interests which may include subject areas as diversified as welding, flying, livestock raising, etc. Sports program.

For information and brochure, write:

HEADMASTER, GLEN SPRINGS ACADEMY

Watkins Glen, N.Y. 14891 — Tel. (607) 535-2745

MALE - FEMALE

WAITRESSES - DISHWASHER PORTER - also HOSTESS needed immediately — steady job Apply: ROUND ROBIN Restaurant Route 17B Monticello, N.Y. opp. Raceway. 914-794-7742

EXPERIENCED PRODUCTION WORKERS — Day Shift Good pay and many fringe benefits CLEVEPAK CORP Applegrath Rd. Cranbury, New Jersey. For personal interview call: 609-655-2800

SCHOOLS

BRADEN SCHOOL Est. 1883

A unique school, specializing in traditional preparation of High School graduates for success in college. — Small classes. Experienced staff. Realistic guidance. 95% success in College admissions. Intensive Summer Program. Catalog. Box F, Cornwall-on-Hudson, N.Y. 914-534-5230

AUSTIN-CATE ACADEMY CENTER STRAFFORD, N. H. Boys, Grades 7-12. Founded 1833. College Preparatory. Also Business or General Courses. Boys taught how to study. Small classes, maximum personal attention. Careful supervision. Sports program, beautiful campus. Tuition \$2,900. Catalog. Also Summer Session. Nelson P. McLean, Headmaster.

PROCTOR ACADEMY

Established 1848

College Prep Plus

Auto mechanics - Woodworking

Remedial reading

Full sports program - skiing

Write Headmaster

PROCTOR ACADEMY

Andover, New Hampshire 03216

CORNWALL ACADEMY

150 Boys, Grades 9-12 & P.G. — approved. We offer a highly traditional program of study to the underclassman who is having difficulty in large classrooms and to the post-graduate who seeks admission to a better college. We do not handle problem boys. Supervised study halls, teachers trained to find the best in each student. Write or phone John G. Moran, Cornwall Academy, Great Barrington, Mass. 01230 — (413) 528-1015.

General Douglas Mac Arthur

Military Academy

Complete college preparation in new approved Jr. ROTC Military Institute. Grades 5-12. Boarding & Day. Qualified, dedicated faculty. Small classes. Daily remedial period. Testing and guidance. Driver education. Superior living accommodations. New language, chemistry, physics, biology laboratories. Brand new heated indoor pool, outdoor Jr. Olympic-size pool. 12 new clay tennis courts. Sports for all. Horsemanship. Fully accredited. Scholarships available. 35 miles from NYC. Academy transportation available. Send for free brochure: Col. John T. Hoar, Superintendent — General Douglas MacArthur Military Academy, Mt. Freedom, N.J. 07970; 201-895-3000

AUTO MECHANIC

Experienced — 5 day week. Excellent salary, benefits, and working conditions — Manhattan Imported Cars, 284 Main Street, Hempstead, Long Island, Call 516-538-2888 ask for Mr. GAITI.

TO PLACE

YOUR AD

CANCEL OR CHANGE

Tel.: GL2-2923

SERVICE

MARIO'S AUTO INSPECTION

Headlights adjustment, wheel alignment, motor tune up and brake service. Shell Bay Mayville, N. J. Cape May Court House opposite State Inspection Department Station 8 AM 5 PM Closed Sunday-Monday. Owned and operated by Mario De Santis. If you want to go Call 609 465-5607.

HIGHWOOD SERVICENTER, Inc., Open 7 days a week. We do general auto repairs and towing service — 19 East Ivy Lane Englewood, N.J. Call 201-569-0039, 201-569-0067, ask for TOM or JOHN.

PAINTING

ANY TYPE OF JOB INSIDE and OUTSIDE WORK — Special Prices — Call 933-7879 ask for George

SIESTA MOTEL

A FAMILY PLACE Rooms, Efficiencies, Sun Deck Pool, T.V., Air Conditioning — Morning Glory Road Wildwood Crest — Dial 609-522-2527

BARNES and BARNES Moving & Delivery Service Basements and cellars cleared. No job too large or small. We do any kind of hauling. Licensed and bonded — 708 Ralph Avenue Brooklyn Call 467-6455

POOL TABLES

SALE SUMMER SAVINGS SALE

4'x9' Pool Table \$750.00

Bumper Pool Tables \$105.00

All Tables Reduced

G. CORREALE & SONS, INC.

351 West Side Avenue

Jersey City, N.J.

201-433-1508

H. W. FEMALE

Experienced Cruller maker — experienced in deep fat frying. Good salary and meals and uniforms. Mary Elizabeth Restaurant, 6 East 37th Street New York, N.Y. MU 3-3013

DISPLAY

CLAUDIO'S RESTAURANT

and MARINA

Our 100th Year!

Ft. of Main St., Greenport, N. Y. Resturant 516 477-9800, Dock 516 477-0715 Estab. 100 yrs. 1870! Four generations of family ownership. Seafood Steaks: Continental and American cuisine. Live lobster tank. Suburb harbor view from glass-enclosed dining rooms. Upper deck Marine Dining Room. Deep water pier. Gulf products. Water, elec. showers. centrally located 1 block from business district.

LIKE LUSCIOUS LEATHER! We're experts in Reupholstering your non-leather sofa or chair. Lowest cost in N. Y. International Leathersmiths, 156 Fifth Avenue (20th St.) Room 622, NYC. 675-3634

OUTSTANDING BUY

JUDIES RESTAURANT

Established over 35 years. Only A. A. in Kingston Fully equipped and air conditioned Spacious living quarters above Rest. Asking price \$77,000 Cash required \$35,000 Mortgage of \$42,000 to be paid out. 395 Albany Ave. Kingston, N. Y. Call 914 331-0455

Virginia 9-4496

A. R. SHIPLEY

COMPANY

Aluminum Combination

Windows and Doors

Jalousie Windows

Aluminum Awnings

600 RIDGEWOOD AVE.

Brooklyn, N. Y. 11208

Allen R. Shipley

DEXTER PARK

PHARMACY

Wm. Anastasi, B.S.

77-01 JAMAICA AVENUE

(Cor. 77th Street)

Woodhaven, N.Y. 11421

WE DELIVER

Michigan 2-4130

DARBININKAS

**NEW YORKO
NAUJENOS**

Dr. J. K. Valiūnas, Vliko pirmininkas, rugpjūčio 8 d. dviem savaitėm išvyko į Europą. Jam nesant pirmininko pareigas eina Vliko valdybos vicepirmininkas J. Audėnas. (E).

Mokytojų studijų savaitė (ketvirtoji iš eilės) vyksta nuo rugpjūčio 17 iki 23 Dainavoje, prie Detroito. Iš New Yorko dalyvauja naujoji mokyklos vedėja Elvyra Ošlapienė, mokytojos Jadvyga Kregždienė ir Rūta Ruzgaitė.

Dail. Jonas Rūtenis rugpjūčio 15 išskrido į St. Louis, kur rugpjūčio 16 atidaryta jo kūrinio paroda. Paroda tęsis dvi savaites. Išstatyta 25 kūriniai.

K. Antanaitienė, gvy. 24 Devenport St., Portchester, N. Y., jau senokai sirginėja. Neseniai ją aplankė Marytė Salinskienė iš Woodhaven, N.Y. Ta proga Marytė savo sergančiai dēdinei užsakė Darbininką.

Tėv. Petras Baniūnas, Darbininko administratorius, išvyko dviejų savaičių atostogų.

Darbininko ekskursijai vyksiant į Montrealį, Kanadoje, autobuse vietos bus numeruotos. Anksčiau užsiregistravę gauna pirmąsias vietas. Kas norėtų vyksti, turi užsiregistruoti iki rugpjūčio 30 d. Skambinti Darbininko administracijai (212) GL 2-2923, Broliui Kazimieriui GL 5-7068, M. Salinskienėi 296-2244. Rašyti: Darbininko administracija, 910 Willoughby Ave., Brooklyn, N. Y. 11221.

APREIŠKIMO PARAPIJOS PIKNIKAS

įvyks

August-rugpjūčio 30

Franklin Square, L.I. N.Y.

Gros Joe Thomas orkestras

Durys atsidarys 1 val., šokiai prasidės 4 val. popiet
Grazus parkas, didžiulė naujai pastatyta salė, geras privažiavimas ir aikštė mašinoms statyti.

Autobusas išeis 1 val. nuo Apreiškimo bažnyčios; 1:30 val. — nuo Salinskų įstaigos Woodhavene. Nuo Jamaica traukinio paskutinės stoties iki pat pikniko aikštės autobusas atveža per 15 minučių.

PLATTDEUTSCHE PARK RESTAURANT
1132 Hempstead Turnpike Franklin Square, L.I. N.Y.
Kviečiame paragaučius ir svečius dalyvauti.

Įrodykite kitiems, kad lietuvių Amerikoje yra daugiau! Nepamirškite!

Šeštadienį, rugpjūčio 22

puikiam "PRIEDAINĖ" latvių parke prie 33 kelio (5,3 mylios į rytus nuo 9-to kelio)
FREEHOLD, NEW JERSEY

BALTIJOS FESTIVALIS

2 val. p.p. — Tinklinio varžybos tarp pabaltiečių komandų,
4 val. p.p. — Meninė program 1000 vietų amfiteatre: lietuvių, latvių ir estų tautiniai šokiai, dainos bei kiti pasirodymai.

Po programos šokiai

Užkandžių ir gėrimų bus galima gauti vietoje arba atsivežkite savo

Įėjimo auka: Suaugusiems \$3.00 — Studentams \$1.50
Vaikams iki 12 metų nemokamai

Festivalis įvyks betkokiam orui esant

Festivalio rengėjas — BATUNAS

Elizabeth, N.J.

Susituokė

Birželio 20 Sv. Petro ir Povilo bažnyčioje, Elizabetoje, N. J., susituokė du jauni lietuviai — Zibutė Raudytė ir Jonas Gurinskas.

Moterystės sakramentą suteikė jaunavedžio dėdė, New Yorko lietuvių Aušros Vartų parapijos klebonas kun. J. Gurinskas ir pasakė šiai progai pritaikintą pamokslą. Per mišias lietuviškas giesmes giedojo Sv. Petro ir Povilo parapijos choras ir "Rūtos" ansamblis, kuriam priklausė ir nuotaka, dalyvaujant solistam Felicijai Schirm ir Liudui Stukui. Nenuostabu, kad lietuviškos giesmės ir gražios bažnytinės apeigos sutraukė daug žmonių ir pripildė gan erdvę Sv. Petro ir Povilo bažnyčią.

Vestuvinis banketas vyko Lietuvių R. Katalikų salėje Kearney, kur dalyvavo apie du šimtai svečių. Jų tarpe buvo ir jaunavedžių giminės iš Floridos, Marylando, Chicagos ir tolimų Kanados provincijų.

Jaunavedžių tėvai, P. Raudžiai ir Gurinskai, yra taurūs ir susipratę lietuviai. Jie ne tik pajėgė išmokyti savo vaikus, bet juos išaugino susipratusiems lietuviams.

Nuotakos tėvas, Adomas Raudys, be turimų pareigų kitose

Zibutė ir Jonas Gurinskai

lietuviškose organizacijose yra ir LB Jersey City apylinkės vicepirmininkas, o p. Raudienė taip pat pareiginga narė ir darbšti darbuotoja rengiamuose lietuviškuose parengimuose.

Daug laimės ir saulėto gyvenimo jaunavedžiam linki New Jersey lietuviai. Kartu ir prašo, kad jie pasektų patriotų tėvų pėdomis ir įsijungtų į naują jėgų reikalingą lietuvišką veiklą.

Tėv. dr. Viktoras Gidžiūnas, OFM, Varpelio redaktorius, išvyko atostogų. Jų metų dalyvauja ir Lietuvių Katalikų Mokslo Akademijos suvažiavime Toronte.

Dr. Irena ir Stasys Giedriai atostogų išvyko trim savaitėm į Europą.

Veronika Količienė sulaukė svečių iš okupuotos Lietuvos. Ją aplankė sūnėnas dr. Antanas Kudžys ir jo žmona inž. Birutė. Abu profesoriauja Vilniaus universitete.

Johana Kumpikevičienė mirė Kaune, Lietuvoje, rugpjūčio 13, sulaukusi 94 metus. Liūdi netekė rūpestingos mamos: duklė Jadvyga Trimakienė ir sūnus Julius Brooklyne, dukterys: Cecilija, Viktorija ir sūnus Leopoldas Kaune.

New Jersey Latvių Tautinis Ansamblis "Dzintars", vadovaujamas Janis Ozoliņš, Baltijos festivalio programoje dalyvauja su savo tautiniais šokiais ir kanklių muzika. Tai yra vienas iš stipriausių latvių meno vienetų šiame kontinente. Susikūręs tik 1959. Su savo koncertais apvažinėjo eilę JAV ir Kanados vietovių. Dalyvavo kelis kartus ir pasaulinėje parodoje New Yorke.

Brockton, Mass.

Paskirtas naujas klebonas

Brocktonas yra apie 20 mylių į pietus nuo Bostono. Miestas garsus vyriškų batų dirbtuvėmis. Jos čia įsikūrė nuo civilinio karo. Gyventojų yra 85, 000. Jie pasiskirstė įvairiausiom tikybom. Viso yra bene 25 bažnyčios. Katalikai turi 9 bažnyčias, Šiame skaičiuje yra ir lietuvių Sv. Kazimiero parapija su sava bažnyčia.

Cia ir paskirtas naujas klebonas kun. Petras Sakalys, apie 55 metų amžiaus. Jo tėvai yra atvykę iš šio krašto. Tėvas Ignacas Sakalys iš Rokiškio parapijos, motina Marijona Vilkaitė iš Pandelio.

Petras Sakalys gimė ir pirmuosius mokslus ėjo Cambridge, Mass., vėliau Bostono kolegijoje, šv. Jono seminarijoje Brightone. Į kunigus įšventintas 1947 gegužės 1.

Vikaru buvo Sv. Pranciškaus lietuvių parapijoje Lawrence, Sv. Jurgio lietuvių par. Norwood, Sv. Lino Natik, S. Juozapo lietuvių par. Lowell, Sv. Juozapo — W. Bostone, Sv. Vardo W. Roxbury. Klebonu yra nuo 1967. Klebonavo Sv. Pranciškaus parapijoje Lawrence, Mass. Nuo š. m. rugpjūčio 18 perkeliamas į Sv. Kazimiero parapiją Brocktone.

Jam yra tekę eiti ir kitokių pareigų, — 7 metus buvo Suffolk kalėjimo kapelionas, General School of Nurses kapelionas, pavadavau Mass. senato kapelioną, Kolumbo vyčių kapelionas, buvo tarybos narys djos, kuri rūpinasi išleistais iš kalėjimo. Lietuviškose parapijose Lowell, Lawrence, Norwood atkūrė Lietuvos vyčius.

Naujasis klebonas mėgsta sportą — žaidžia golfą, mėgsta muziką, mėgsta knygas skaityti ir keliauti. Jis bent tris kartus aplankė Kanadą, Portugaliją, Ispaniją, Prancūziją, Šveicariją, Italiją. Šiais metais dalyvavo lietuvių koplyčios pa-

Algis Butkus, inž. Juozo Butkaus sūnus, kuris šiuo metu atlieka karinę tarnybą, išvyksta metam į Vietnamą.

**MALDININKŲ KELIONĖ
AURIESVILLE**

Auriesville, N. Y., yra Amerikos kankinių šventovė. Čia už tikėjimą yra nukankinti pirmieji Amerikos šventieji keturi jėzuitai.

Todėl New Yorko lietuviškos parapijos rugpjūčio 23, šį sekmadienį, ruošia maldininkų kelionę į šią Amerikos kankinių šventovę (American Martyrs Shrine). Lietuviškos mišios bus 4:15, pamokslą apie Lietuvos kankinius pasakys prelatas J. Balkūnas.

Auriesville yra prie pat New Yorko Turnpike. Išvažiuoti ties Amsterdamu exit 29. Nuo ten važiuoti 5-tuoju keliu į Auriesville (apie 7 mylias).

Lietuviai kviečiami dalyvauti bendroje maldoje už Lietuvą. Bus kryžiaus keliai, lietuviškos giesmės ir k.

Šveicariškų laikrodžių labai papigintomis kainomis galima gauti pas laikrodininką Stasį Citvarą. Laikrodžių gerumas visu 100 procentų garantuotas. Ypač rekomenduojama tiems, kurie nori siųsti į Lietuvą, nes tie laikrodžiai bus gerai patikrinti. Taip pat St. Citvaras priima laikrodžius pataisyti. Skambinti telefonu 846-3648.

Klebonijai reikalinga šeiminiškė. Skambinti 255-2648.

— Ieškomi: Pranas Urbietis, gyvenęs ar gyvenęs 1316 James St., Baltimore, Md., 21223; J. Skavičius, 4958 Whitaker Ave., Philadelphia, Pa. 19124. Jie patys arba žinantieji, prašomi rašyti: Mrs. Marija Petrauskas, 91 Lafayette St., Hartford, Conn., 06106.

**BOSTONO
ŽINIOS**

Kun. Jono Rusteikos kunigystės 25 metų sukaktis bus rugpjūčio 23. Ta proga mišios bus šv. Petro bažnyčioje. Kun. J. Rusteika yra baigęs Marijonų kolegiją Thompson, Conn., lankė marijonų seminariją prie Chicagos. Kunigų seminariją baigė Indianos valstybėje. Kunigų įšventintas 1945, pirmąsias mišias aukojo So. Bostone. Jis yra gimęs So. Bostone. Čia L. gatvėje dar gyvena jo mamytė ir brolis. Sukaktuvininkas gražiai kalba lietuviškai.

Liet. Kat. Mokslo Akademijos suvažiavimas vyks rugpjūčio 1-6 Toronte, Kanadoje. Suvažiavimo programoje yra šios sekcijos: teisės, politikos ir ekonomijos, istorijos, pedagogikos, medicinos, architektūros ir meno, psichologijos, gamtos ir tikslųjų mokslų, filosofijos, lietuvių kalbos ir literatūros ir socialinių mokslų. Pagrindiniu kalbėtoju šiame suvažiavime bus bostoniškas dr. Juozas Griunius. Jis kalbės tema — Tauta, kaip žmogiškoji tikrovė. Dr. Juozas Navickas skaitys filosofijos skyriuje paskaitą — Samonės bendrimo vyksmas Hegelio fenomenologijoje. Dr. Petras Kaladė kalbės — Žmonijos didėjimas ir nauji maisto šaltiniai (sintetinis maistas). Suvažiavime numatyta iš viso 40 paskaitų. Į suvažiavimą kviečiami ir laukiami visi lietuviai mokslininkai.

Juostos, takeliai, pagalvėlės. Milda Kvedarienė, 5 Drum St., Iselin, N. J. 08830. Tel. (201) 283-1981.

Maspetho žinios

Kun. Jonas Pakalniškis grįžo iš atostogų. Trijų savaičių atostogų išvyko kun. Pranas Bulovas.

Uršulė Venckienė palaidota rugpjūčio 17 Sv. Jono kapinėse.

Kun. Juozas Petraitis, MIC, šią savaitę lankosi Maspeth. Rugpjūčio 22 jis grįžta Argentinon. Jo sunkiai susirgusi motina gerėja.

Rugpjūčio 15 kun. P. Bulovas sutuokė lietuvaitę Rūta Smitkę su Petru Zatkowski, mediku studentu ir Eleną Unikaukaitę su William Ryan.

Sv. Vardo draugijos piknikas parapijos darže rugpjūčio 16 gražiai praėjo. Dabar ruošiamasi parapijos bazarui, kuris bus rugpjūčio 18, 19, 20 ir 25, 26, 27 dienomis. Bazaras bus parapijos salėje. Pelnas skiriamas salės pagražinimui.

Maldininkų kelionė į lietuvišką Siluvos koplyčią Washingtono planuojama rugpjūčio 13. Savais automobiliais vyksime į Auriesville rugpjūčio 23.

Prel. J. Balkūnas skaitys paskaitą rugpjūčio 20 Bostone Lietuvos Steigiamojo seimo minėjimo proga.

Rengiamo ekskursija į Montrealį

Rudens ekskursija autobusu į Montrealį, Kanadoje, kur bus aplankyta pasaulinė paroda su gražiais įrengtais Amerikos, Portugalijos ir kitų kraštų paviljonais, lietuvių bažnyčios, klubas ir kt., Cape of Madeleine, garsi šv. Juozapo šventovė, Jėzuitų kankinių vieta Auriesville, N. Y., Lake George ir kt. Ekskursija išvyksta rugpjūčio 5, šeštadienį, 8 val. ryto nuo Tėvų Pranciškaus vienuolyno, 680 Bushwick Ave., Brooklyne, ir grįžta rugpjūčio 7 dienos vakare. Kelionė, 2 nakvynės ir patarnavimas

autobusu vietoje asmeniui kainuoja 52 dol. Norį turėti privatų nakvynei kambarį moka 55 dol. Vietas reikia skubiai rezervuoti, nes Darbo Dienos savaitgalis yra patogus ekskursijoms. Rezervuojant vietą prisiųsti 15 dol. užstatą. Kelionės reikalais skambinti T. Petriui Baniūnui (212) GL 2-2923, Broliui Kazimieriui GL 5-7068, M. Salinskienėi 296-2244. Prašom nesivėlinėti ir vežtis kuo mažiau daiktų. Įsidėti pilietybės dokumentus. Rašyti: Darbininko adm., 910 Willoughby Ave., Brooklyn, N. Y. 11221.

Nakvynių namai, kur ekskursija sustos Montrealyje

